

Latviešu valodas aģentūra

**MĀCI UN MĀCIES
LATVIEŠU VALODĀ!**

MATEMĀTIKA

1. KLAŠE

Latviešu valodas un matemātikas satura integrēta
apguve lingvistiski neviendabīgā vidē

Metodisks līdzeklis skolotājam

MĀCI UN MĀCIES LATVIEŠU VALODĀ!

Dace Brūna

MATEMĀTIKA 1. KLAŠE

Latviešu valodas un matemātikas satura
integrēta apguve lingvistiski neviendabīgā vidē
Metodisks līdzeklis skolotājam

Projekta vadītāja *Linda Krastiņa*

Māksliniece *Anita Ozoliņa*

Redaktore *Ivetta Sirica*

Makets SIA „Capital Word”

Darba autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar Autortiesību likumu.

Darba publicēšana jebkurā drukātā vai elektroniskā formā, kopumā vai daļām, tā izdošana, izplatīšana plašsaziņas līdzekļos ir stingri aizliegta bez Latviešu valodas aģentūras rakstveida piekrišanas.

Izdevuma ISBN 978-9934-617-38-6

Izdevuma UDK 51(072)

Izdevuma autorzīme Br880

Latviešu valodas aģentūra, 2023

SATURS

Ievads	6
---------------------	---

1. KĀ IZSTĀSTĪT UN PARĀDĪT: CIK, KUR, KĀDS?	8
--	---

Cik?
Raksti telefona numuru!
Acīgais
Skaitļu kaimiņi
Cik tev?
Salīdzini skaitļus!
Lietutiņš
Skaitļu bingo
Jautrie skaitļi
Kura diena ir šodien?
Veido figūru virkni!
Raksturo figūras!
Grupē figūras!
Figūru bingo
Kas es esmu?

2. CIK KOPĀ, CIK PALIKA?	17
---------------------------------------	----

Cik ir tev?
Zīmē, skaiti, salīdzini!
Gatavosim sviestmaizes!
Kā pierakstīt?
Pieraksti un risini!
Patiesa vai aplama vienādība?

3. KĀ MĒRA GARUMUS, UN KĀ IEGŪST SIMETRISKAS FIGŪRAS?	20
--	----

Salīdzini!
Garumu salīdzināšana
Ātri savās vietās!
Līniju veidi
Nosaki līniju veidu!
Izgriez simetrisku figūru!

4. KĀ PIERAKSTA UN SALĪDZINA SKAITĻUS, KURI IR LIELĀKI PAR 10?..... 24

Matemātiskais diktāts
Raksti un nosauc!
Kurš skaitlis tu esi?
Muciņu loto
Simta kvadrāts
Veido simta kvadrātu!
Skaitļu modes skate
Salīdzini skaitļus!
Vērīgais mednieks
Mēri nogriežņus!
Cik rāda pulkstenis?
Gada mēneši un gadalaiki

5. KĀ SASKAITA UN ATŅEM SKAITĻUS, KURI IR LIELĀKI PAR 10? 30

Cik trūkst līdz skaitlim desmit?
Skaitām kopā!
Pieraksti un risini!
Cik pietrūkst?

6. KO NOZĪMĒ „PAR TIK VAIRĀK”, „PAR TIK MAZĀK”?..... 32

Pieskaitīt vai atņemt?
Situāciju uzdevumi
Izmēri un uzzīmē!
Diagramma

7. KUR SASTOPAMIES AR LIELIEM SKAITĻIEM? 35

Kā samaksāt par pirkumu?
Pazudušais pirkums
Kādās mērvienībās mani mēra?
Minces dienas režīms
Mans stundu saraksts

8. KĀ APRAKSTA UN VEIDO FIGŪRAS? 39

Figūru kopīgās un atšķirīgās īpašības

Simetriskas un nesimetriskas figūras

Grafiskie diktāti

PIELIKUMI 42

IEVADS

Etniski un lingvistiski neviendabīga vide ir šodienas skolas realitāte. Šo realitāti ietekmē aktualitātes mūsdienu sabiedrībā – integrācija, globalizācija un socializācija. 2023. gada 1. septembrī Latvijas skolās sākas pāreja uz vienotu izglītības sistēmu jeb mācībām valsts valodā. Tas prasa pārskatīt gan latviešu valodas, gan citu mācību priekšmetu satura apguves procesu un izvēlēties didaktiskās pieejas.

Valodu apguve, mācīšanās kompetences attīstīšana, starpdisciplinārītāte – tās ir mūsdienu izglītības aktualitātes. Valoda ir kā instruments dažādu jomu, tostarp matemātikas, apguvē. Lai mācītu matemātiku latviski, jāpieņem, ka katrs skolotājs ir arī valodas skolotājs, un mācību procesā jāizmanto didaktiska pieeja – valodas un satura integrēta apguve jeb CLIL (*Content and Language Integrated Learning*). CLIL pieejas pamati meklējami starpdisciplinārajā mācīšanās teorijā, kas nodrošina jēgpilnu veidu, kā skolēni var izmantot citā jomā gūtās zināšanas. Starpdisciplinārā mācīšanās pieeja palīdz skolēniem lietot, integrēt un pārnest iegūtās zināšanas (valodā un matemātikā), tā veicina kritiskās domāšanas attīstību. CLIL mācību procesā ir divi vienlīdz svarīgi mērķi – valodas un mācību priekšmeta satura apguve. Kurš no tiem izvirzās priekšplānā? To nosaka pedagoģiskie mērķi, konkrēto skolēnu vajadzības un valodas prasmju līmenis. Iespējams, mācību gada sākumā priekšplānā būs valodas apguve, bet vēlāk abi mērķi kļūs vienlīdz nozīmīgi.

Plānojot mācību procesu skolēniem ar dažādu latviešu valodas prasmi, skolotājam nepieciešams izvērtēt un apzināties:

- kādas ir skolēnu latviešu valodas prasmes, sākot mācību gadu,
- cik lielai daļai skolēnu nepieciešams atbalsts latviešu valodas apguvē,
- kuri ir galvenie jēdzieni un frāzes katrā tematā, kas jāapgūst, lai skolēns varētu saprast jauno saturu un pats lietot matemātisko valodu,
- ar kādiem metodiskajiem paņēmieniem katrā tematā skolēni vienlaikus apgūs mācību saturu un latviešu valodu, kāds atbalsts būs nepieciešams,
- ar kādiem metodiskajiem paņēmieniem mācību stundā skolēni pilnveidos latviešu valodas pamatprasmes – klausīšanos un lasīšanu, rakstīšanu un runāšanu.

Ja skolēnu latviešu valodas pamatprasmes 1. klases sākumā nav pietiekamas, mācību gada sākumā jāatvēl ilgāks laiks, lai vingrinātos nosaukt skaitļus, skaitļu šķiras, matemātisko darbību un zīmju nosaukumus, figūru nosaukumus. Tas ir nozīmīgi jebkuram skolēnam arī tad, ja skolēna dzimtā valoda ir latviešu valoda, jo prasme lietot matemātiskos jēdzienus ir jāmācās.

Ļoti svarīga ir skolotāja saprotoša un labvēlīga attieksme pret skolēniem. Lai skolēnu motivētu, noderēs uzslavas un pamudinājumi. Ja skolēns vēl neatceras matemātiskos jēdzienus, skolotājs tos var pateikt priekšā un lūgt atkārtot vai aicināt klasesbiedrus palīdzēt. Ja skolēns sniedz atbildi savā dzimtajā valodā, skolotājam ieteicams to atkārtot latviešu valodā vai lūgt klasesbiedriem to pašu atbildi sniegt latviešu valodā.

CLIL principi ir mācīšanās aktīvā darbībā un saziņā. Mācību procesā izmantojamās daudzveidīgas, uz sadarbību vērstas metodes visu valodas pamatprasmju (klausīšanās, runāšanas, lasīšanas, rakstīšanas) pilnveidei. Šāda pieeja nodrošina vidi efektīvākam mācību procesam, skolēni ir vairāk iesaistīti un motivēti. Lai pilnveidotu klausīšanās un runāšanas prasmes, ieteicams organizēt pāru vai grupu darbu. Lai skolēni spētu uzdot jautājumus, atbildēt un stāstīt, ieteicams piedāvāt nepabeigtos teikumus, izmantojamās frāzes, teikumu paraugus. Runāšanas prasmes jānostiprina un jāpilnveido arī tiem skolēniem, kuru dzimtā valoda ir latviešu valoda, tāpēc skolotājam jāprasa atbildes pilnos teikumus, jāmača stāstīt, lietojot precīzus matemātiskos jēdzienus, un komentēt savas mācību darbības. Skolēni apgūst vairāk, ja valodas prasmes tiek izmantotas, lai pētītu, aprakstītu un runātu par tām lietām, ko viņi mācās.

1. klases sākumā ieteicams katram skolēnam un skolotājam sagatavot signālkartīšu komplektu (1. pielikums) regulārai lietošanai mācību gada laikā. Ērtākai un ilgstošai lietošanai signālkartītes var ielaminēt.

Metodiskajā materiālā „Māci un mācies latviešu valodā! Matemātika. 1. klase” piedāvāti daudzveidīgu mācību uzdevumu apraksti katram tematam matemātikas mācību satura un latviešu valodas integrētai

apguvei. Piedāvātie uzdevumi iekļaujami gan stundas sākumā, piemēram, vingrinoties galvas rēķinos, gan galvenajā daļā, apgūstot jauno mācību saturu vai vingrinoties, gan noslēgumā, lai skolēni varētu demonstrēt savu sniegumu. Metodiskie komentāri un mācību līdzeklis veidoti un sakārtoti atbilstoši matemātikas mācību priekšmeta programmas parauga 1. klases tematiem. Mācību priekšmeta programmas paraugs pieejams [ŠEIT](#).

Vairāk par CLIL pieeju lasiet Latviešu valodas aģentūras (LVA) izdevumos:

1. *CLIL jeb satura un valodas integrēta apguve. Izglītības paradigmas maiņa*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. S. Lazdiņa. Rīga : LVA, 2015;
2. *CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: ietvari, pieredze, izaicinājumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. M. Burima. Rīga : LVA, 2019.

1. TEMATS. KĀ IZSTĀSTĪT UN PARĀDĪT: CIK, KUR, KĀDS?

Mācību gada sākumā skolotājam ieteicams sagatavot signālkartītes (1. pielikums), ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

► CIK? (1. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 0 līdz 10 nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Uzdevumu veikšanai nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums).

1. variants

Katrs skolēns saņem ciparu signālkartītes. Skolotājs sauc skaitli. Skolēni rāda skolotājam atbilstošo skaitli, izmantojot ciparu signālkartītes. Ja skolotājs sauc skaitli 10, skolēni izmanto divas kartītes, lai parādītu šo skaitli.

2. variants

Katrs skolēns saņem ciparu signālkartītes. Skolotājs pie kādas virsmas piesit ar roku noteiktu reižu skaitu tā, lai skolēni to neredz. Skolēni uzmanīgi klausās, skaita reizes un rāda skolotājam atbilstošo skaitli, izmantojot ciparu signālkartītes.

3. variants

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem vienu ciparu signālkartīšu komplektu. Viens skolēns iedomājas kādu skaitli no 0 līdz 10 un nosauc to. Otrs parāda šo skaitli ar signālkartīti.

4. variants

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem vienu ciparu signālkartīšu komplektu. Viens skolēns no pāra, otram neredzot, izvēlas signālkartīti un sauc skaitli, otrs to pieraksta. Tad skolēns, kurš sauca skaitli, parāda signālkartīti. Abi skolēni pārbauda, vai ir uzrakstīts pareizs skaitlis.

► RAKSTI TELEFONA NUMURU! (2. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: ciparu no 0 līdz 9 nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Pāris saņem divas darba lapas – viens skolēns saņem 2. pielikuma 1. lapu, otrs – 2. pielikuma 2. lapu. Abiem skolēniem darba lapā ir attēloti mobilo tālrunu ekrāni, taču katram tajos ierakstīti atšķirīgi telefona numuri (katra otrā trūkst). Skolēni pārmaiņus viens otram jautā trūkstošos telefona numurus un pieraksta tos.

Piemērs

A. Kāds ir Jāņa telefona numurs?

B. Jāņa telefona numurs ir divi, deviņi, divi, septiņi, pieci, septiņi, viens, nulle.

B. Kāds ir Ilzes telefona numurs?

A. Ilzes telefona numurs ir

Pēc tam skolēni salīdzina, vai telefonu numuri ir vienādi.

► ACĪGAIS (3. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitlis, cipars

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (3. pielikums) un uzdevumu veic patstāvīgi. Darba lapā doti dažāda izmēra cipari / skaitļi. Skolēnu uzdevums ir apvilkt lielāko skaitli un pasvītrot lielāko ciparu. Pēc uzdevuma izpildes pārrunā, ka lielākais skaitlis ir 9, bet lielākais cipars ir 4. Cipars ir simbols, ar kuru pieraksta skaitli. Simbolus var salīdzināt pēc lieluma. Cipars nenorāda skaitu. Skaitu norāda skaitļi, tāpēc vislielākais ir skaitlis 9. Skaitļa pieraksta lielums neietekmē daudzumu, ko tas nosauc.

► SKAITĻU KAIMIŅI

Apgūstamais vārdu krājums: skaitlis, skaitļa lielākais kaimiņš, skaitļa mazākais kaimiņš

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Spēlei nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums).

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem divus ciparu signālkartīšu komplektus. Vienu ciparu signālkartīšu komplektu sajauc un noliek kaudzītē uz galda ar cipariem uz leju. Skolēni vienojas, kurš pirmais sāks spēli. Viens spēles dalībnieks ņem no kaudzītes kartīti, noliek to atklāti uz galda un nosauc skaitli. Otrs spēles dalībnieks, izmantojot otro ciparu signālkartīšu komplektu, blakus šim skaitlim novieto signālkartītes ar skaitļa kaimiņiem un nosauc skaitļa mazāko un lielāko kaimiņu. Kad skaitļa kaimiņi nosaukti, abi spēles dalībnieki kartītes no galda noņem – pirmais spēles dalībnieks kartīti noliek malā (tā spēlē vairs nepiedalās), otrais spēles dalībnieks signālkartītes patur sev (lai varētu izmantot citu skaitļu kaimiņu norādīšanai). Kad kartītes kaudzītē beigušās, skolēni mainās lomām un turpina spēli.

Skolēni apgūst sarunu pēc piedāvātā parauga.

Sarunas piemērs

Tas ir skaitlis

Skaitļa ... lielākais kaimiņš ir

Skaitļa ... mazākais kaimiņš ir

Variants. Skolēni spēli spēlē uz laiku.

► CIK TEV?

Apgūstamais vārdu krājums: tikpat

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums) un skaitāmais materiāls (kociņi, zīles, zīmuļi u. c.).

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem vienu ciparu signālkartīšu komplektu un skaitāmo materiālu (kociņus, zīles, zīmuļus u. c.). Vienam skolēnam ir ciparu signālkartītes, otram – skaitāmais materiāls. Tas skolēns, kuram ir signālkartītes, uzliek kādu no ciparu signālkartītēm uz galda un saka: „Man ir 6, tev tikpat!” Otrs skolēns, kuram ir skaitāmais materiāls, blakus uzliek tikpat skaitāmā materiāla priekšmetu un atbild: „Tev ir 6, man tikpat!” Pēc tam spēles dalībnieki mainās lomām.

► SALĪDZINI SKAITĻUS!

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 0 līdz 9 nosaukumi, ir lielāks nekā, ir mazāks nekā, ir vienāds ar

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums) un salīdzināšanas zīmes – lielāks nekā, mazāks nekā, vienāds ar (1. pielikums).

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem divus ciparu signālkartīšu komplektus un vienu salīdzināšanas zīmju komplektu. Katru ciparu signālkartīšu komplektu sajauc, abus komplektus kaudzītēs novieto vienu otram blakus uz galda. Salīdzināšanas zīmes noliek uz galda atklāti. Viens skolēns ņem no abām kaudzītēm pa vienai kartītei, atklāj tās, nosauc skaitļus un noliek uz galda, atstājot starp kartītēm vietu salīdzināšanas zīmei. Otrs skolēns liek starp skaitļiem vajadzīgo salīdzināšanas zīmi – lielāks nekā, mazāks nekā vai vienāds ar – un izlasa izveidoto vienādību vai nevienādību. Tad mainās lomām.

Ieteikums. Sākumā izmanto tās salīdzināšanas zīmes, zem kurām ir sniegta informācija vārdiem. Vēlāk izmanto kartītes ar salīdzināšanas zīmēm bez vārdiskā teksta.

► LIETUTIŅŠ

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 0 līdz 9 nosaukumi, kārtas skaitļu no 1. līdz 10. nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Skolotājs sagatavo lietussargu, kuram ar aukliņām piestiprina signālkartītes – skaitļus un kārtas skaitļus (1. pielikums). Skolēni pārvietojas aplī pa dejas ceļu. Skolotājs stāv apla vidū un griež lietussargu, paceltu virs galvas, pretējā virzienā. Kad skolotājs nolaiž lietussargu zemāk, skolēni satver kādu no aukliņām. Katrs nosauc skaitli, ko satvēris. Skolotājs pievērš uzmanību skaitļa un kārtas skaitļa izrunai un rakstībai. Skaitļi var arī atkārtoties.

► SKAITĻU BINGO

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 0 līdz 10 nosaukumi, kārtas skaitļu no 1. līdz 10. nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana, runāšana

Darba gaita

Spēlei nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums).

Katrs skolēns sagatavo bingo laukumu. Saloka A4 lapu uz pusēm vertikāli, izveidojot divas kolonnas. Tad lapu saloka uz pusēm horizontāli, katru salocīto daļu saloka vēlreiz uz pusēm – izveidojas četras rindas. Atlokot lapu vaļā, izveidojas astoņi lauciņi.

Skolēni pēc nejaušības principa izvieto ciparu signālkartītes visos astoņos lauciņos. Spēles vadītājs – skolotājs, vēlāk arī kāds no skolēniem – sauc skaitļus no 0 līdz 10, bet spēles dalībnieki savā bingo laukumā meklē atbilstošo skaitli. Kad tas atrasts, signālkartīti apgriež uz otru pusi.

Uzvar tas skolēns, kuram pirmajam aizklāta rinda vai viss bingo laukums. Skolēns sauc: „Bingo!”

Ieteikums. Atbilstoši sasniedzamajam rezultātam spēlē var izmantot vai nu tikai skaitļus no 0 līdz 10, vai tikai kārtas skaitļus no 1. līdz 10., vai arī visus skaitļus.

► JAUTRIE SKAITĻI

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 0 līdz 9 nosaukumi, pāra un nepāra skaitļi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs organizē kustību aktivitāti. Kustību aktivitātei nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums). Skolotājs sagatavo tik ciparu signālkartīšu, cik skolēnu piedalīsies kustību aktivitātē.

Pirms kustību aktivitātes skolotājs norāda, ka, apklusot mūzikai, jāizveido divas rindas – skolēniem ar pāra skaitļa signālkartītēm jānostājas klases vienā pusē, skolēniem ar nepāra skaitļa signālkartītēm – klases otrā pusē.

Katrs skolēns izlozē vienu ciparu signālkartīti. Skolotājs atskaņo mūziku, skolēni brīvi pārvietojas pa klasi. Kad mūzika tiek pārtraukta, skolēni nostājas atbilstoši instrukcijai. Kad skolēni ir nostājušies divās rindās, rindas pagriežas viena pret otru, un katrs skolēns rindā (iepriekš vienojoties, kurš sāks) pēc kārtas parāda savu signālkartīti un nosauc skaitli. Pretējās rindas skolēni pārliedz, vai skolēns atrodas īstajā rindā. Ja skolēns neatrodas pareizajā rindā, viņu aicina pārvietoties uz pareizo rindu. Pēc tam skolēni signālkartītes atdod skolotājam un atkārtoti kustību aktivitāti.

► KURA DIENA IR ŠODIEN? (4. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: nedēļas dienu nosaukumi, brīvdiena, darba diena, šodien ir, rīt būs, vakar bija

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Izdales materiālā ir iekļautas 12 kartītes (4. pielikums) – 7 kartītes ar nedēļas dienu nosaukumiem, 2 kartītes ar jēdzieniem *darba diena* un *brīvdiena* un 3 kartītes ar izteikumiem *vakar bija*, *šodien ir*, *rīt būs*, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

1. variants

Katrs skolēns saņem septiņas kartītes ar nedēļas dienu nosaukumiem, lasa tās un kārtā secībā, sākot ar pirmdienu. Pēc tam skolotājs aicina kādu skolēnu no klases nolasīt secīgi visas nedēļas dienas. Pārējie skolēni klausās un salīdzina ar savu veikumu.

2. variants

Katrs skolēns saņem deviņas kartītes – septiņas kartītes ar nedēļas dienu nosaukumiem un divas kartītes ar jēdzieniem *darba diena* un *brīvdiena*. Skolēni uz galda liek jēdzienu kartītes, veidojot divas kolonnas, un atbilstoši grupē nedēļas dienu nosaukumus. Pēc uzdevuma veikšanas pārrunā to klasē.

3. variants

Katrs skolēns saņem desmit kartītes – septiņas kartītes ar nedēļas dienu nosaukumiem un trīs kartītes ar izteikumiem *vakar bija*, *šodien ir*, *rīt būs*. Skolēni uz galda novieto izteikumu kartītes, veidojot trīs kolonnas, un atbilstoši grupē nedēļas dienu nosaukumus. Tālāk skolēni strādā pāros – viens otram jautā un atbild, izmantojot doto paraugu, ko skolotājs demonstrē klasē.

A. Kura diena ir šodien?

B. Šodien ir ...

B. Kura diena bija vakar?

A. Vakar bija ...

A. Kura diena būs rīt?

B. Rīt būs ...

Ieteikums. Izdales materiālu izmanto, lai veidotu atgādni. Kad atgādne izveidota, to ielīmē savā burtnīcā.

► VEIDO FIGŪRU VIRKNI! (5. pielikums, 6. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: figūra, figūru virkne, riņķis, trijstūris, četrstūris, piecstūris, sešstūris, kārtas skaitļi, liels, mazs, vidējs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

1. variants

Katrs skolēns saņem darba lapu (5. pielikums) un uzdevumu veic patstāvīgi – klausās skolotāja diktētās figūras un zīmē tās figūru kārtotāšanas celiņā, tādējādi veidojot figūru virkni. Kad figūru virkne ir izveidota, skolotājs aicina kādu skolēnu to izlasīt. Pārējie skolēni klausās un salīdzina ar savu darbu.

2. variants

Katrs skolēns saņem darba lapu (5. pielikums) un izdales materiālu ar dažādām figūrām – gan melnbaltām (6. pielikums, 1. lapa), gan krāsainām (6. pielikums, 2. lapa). Skolēni figūras izgriež pirms uzdevuma veikšanas.

Uzdevumu veic patstāvīgi – klausās skolotāja diktētās figūras un figūru kārtšanas celiņā saliek figūru virkni, izmantojot izgrieztās figūras. Pēc uzdevuma izpildes pārbauda salikto figūru virkni, nosaucot figūras un to raksturojošus lielumus – kārtas skaitli, lielumu un krāsu (ja izmantotas krāsainās figūras).

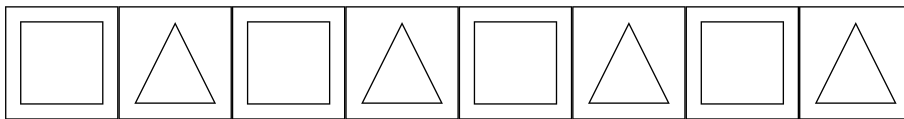
Variants. Figūru virknes var veidot, figūras kārtojot uz galda. Šajā gadījumā skolēns, ievērojot virknes sakarību, virkni var turpināt pats.

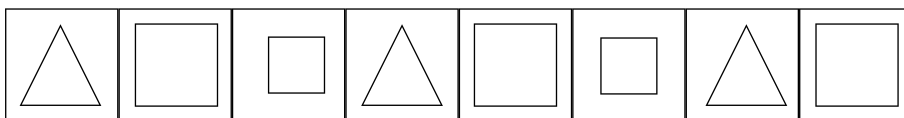
Ieteikums. Figūru virknes var arī līmēt un izmantot, piemēram, kā grāmatzīmes.

Figūru virkņu piemēri

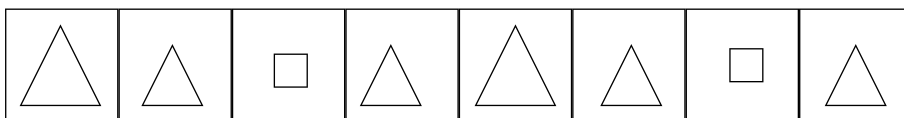
1. Četrstūris, trijstūris, četrstūris, trijstūris, četrstūris, trijstūris, četrstūris, trijstūris.

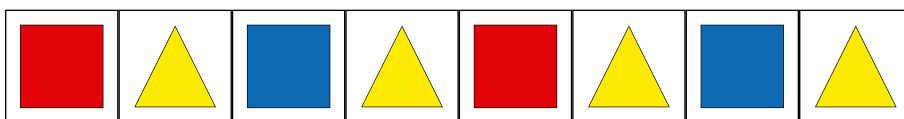
2. Liels trijstūris, liels četrstūris, mazs četrstūris, liels trijstūris, liels četrstūris, mazs četrstūris, liels trijstūris, liels četrstūris.

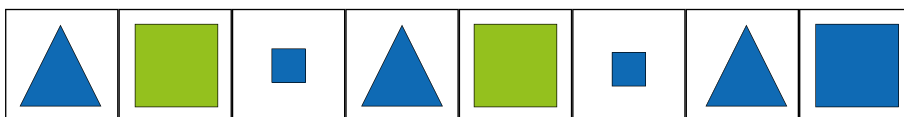
3. Liels trijstūris, vidējs trijstūris, mazs četrstūris, vidējs trijstūris, liels trijstūris, vidējs trijstūris, mazs četrstūris, vidējs trijstūris.

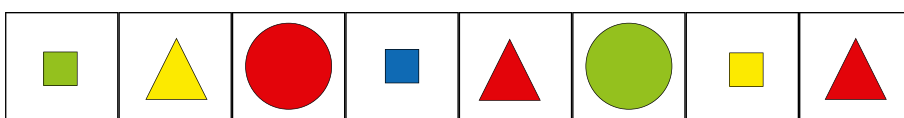
4. Sarkans, liels četrstūris, dzeltens, liels trijstūris, zils, liels četrstūris, dzeltens, liels trijstūris, sarkans, liels četrstūris, dzeltens, liels trijstūris, zils, liels četrstūris, dzeltens, liels trijstūris.

5. Zils, liels trijstūris, zaļš, liels četrstūris, zils, mazs četrstūris, zils, liels trijstūris, zaļš, liels četrstūris, zils, mazs četrstūris, zils, liels trijstūris, zils, liels četrstūris.

6. Zaļš, mazs četrstūris, dzeltens, vidējs trijstūris, sarkans, liels riņķis, zils, mazs četrstūris, sarkans, vidējs trijstūris, zaļš, liels riņķis, dzeltens, mazs četrstūris, sarkans, vidējs trijstūris.

► RAKSTURO FIGŪRAS! (7. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: figūra, riņķis, trijstūris, četrstūris, piecstūris, sešstūris, mala, virsotne

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Pirms uzdevuma skolotājs ar skolēniem pārrunā, ka trīs malas un trīs virsotnes veido trijstūri, četras virsotnes un četras malas – četrstūri utt.

Katrs skolēns saņem darba lapu (7. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vēro konkrēto figūru, saskaita figūras virsotnes un malas un ieraksta to skaitu tabulā atbilstošajā ailītē. Tad lasa 2. uzdevumā doto figūru nosaukumus. Ņemot vērā malu un virsotņu skaitu, nosaka, kādas figūras ir attēlotas 1. uzdevumā. Figūras nosaukumu raksta 1. uzdevuma atbilstošajā ailītē.

Pēc uzdevuma izpildes strādā pāros – pārbauda 1. uzdevumu, viens otram pārmaiņus jautājot un atbildot. Izmanto dotos jautājumus.

Kas tas ir?

Cik ... (figūras nosaukums) ir virsotņu?

Cik ... (figūras nosaukums) ir malu?

Ieteikums. Izveidoto tabulu skolēni ielīmē burtnīcā un izmanto kā atgādni.

► GRUPĒ FIGŪRAS! (8. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: riņķis, trijstūris, četrstūris, piecstūris, sešstūris

Valoddarbības veidi: lasīšana

Darba gaita

Spēlē izmanto 30 kartītes (8. pielikums) – 25 figūru kartītes un 5 figūru nosaukumu kartītes, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Skolēni strādā patstāvīgi, pāros vai grupās. Katrs skolēns, pāris vai grupa saņem vienu kartīšu komplektu. Skolēni izvieto figūru nosaukumu kartītes vienā rindā un visas figūras grupē atbilstoši nosaukumiem. Skolēni cenšas pēc iespējas ātrāk sagrupēt figūras.

Uzvar tas skolēns, pāris vai grupa, kas uzdevumu veic visātrāk.

► FIGŪRU BINGO (8. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: krāsu nosaukumi, mala, virsotne, riņķis, trijstūris, četrstūris, piecstūris, sešstūris

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Katrs skolēns sagatavo bingo laukumu. Saloka A4 lapu uz pusēm vertikāli, izveidojot divas kolonnas. Tad lapu saloka uz pusēm horizontāli, katru salocīto daļu saloka vēlreiz uz pusēm – izveidojas četras rindas. Atlokot lapu vaļā, izveidojas astoņi lauciņi.

Spēlē izmanto arī izgrieztas krāsaino ģeometrisku figūru kartītes (8. pielikums).

1. variants

Skolēni pēc nejaušības principa izvieto krāsaino figūru kartītes visos astoņos lauciņos. Spēles vadītājs – skolotājs, vēlāk arī kāds no skolēniem – sauc figūru konkrētajā krāsā, piemēram, dzeltens trijstūris, bet spēles dalībnieki savā bingo laukumā meklē atbilstošās krāsas un formas figūru. Kad tā atrasta, figūru apgriež uz otru pusi.

Uzvar tas skolēns, kuram pirmajam aizklāta rinda vai viss bingo laukums. Skolēns sauc: „Bingo!”

2. variants

Skolēni pēc nejaušības principa izvieto krāsaino figūru kartītes visos astoņos lauciņos.

Spēles vadītājs – skolotājs – nenosauc figūru, bet sauc figūru raksturojošus lielumus – krāsu, virsotņu skaitu, malu skaitu. Spēles dalībnieki pēc raksturojošajiem lielumiem nosaka figūras veidu un pārliecinās par nosaukto krāsu. Ja raksturlielumi atbilst figūrai bingo laukumā, skolēns figūru apgriež uz otru pusi.

Uzvar tas skolēns, kuram pirmajam aizklāta rinda vai viss bingo laukums. Skolēns sauc: „Bingo!”

Figūru aprakstu piemēri

Trijstūris	Man ir trīs virsotnes. Es esmu sarkanā krāsā. Man ir trīs malas. Es esmu dzeltenā krāsā. Man ir trīs virsotnes un trīs malas, es esmu zaļā krāsā. Šī figūra ir zila. Tai ir trīs virsotnes. Šī figūra ir balta. Tai ir trīs malas.
Četrstūris	Man ir četras malas. Es esmu zilā krāsā. Šai figūrai ir četras virsotnes. Tā ir zaļā krāsā. Šai figūrai ir četras malas un četras virsotnes. Tā ir dzeltenā krāsā.
Riņķis	Man nav ne virsotņu, ne malu. Es esmu zilā krāsā. Šai figūrai nav ne virsotņu, ne malu. Tā ir sarkanā krāsā.
Piecstūris	Man ir piecas virsotnes. Es esmu sarkanā krāsā. Man ir piecas malas. Es esmu zilā krāsā. Šai figūrai ir piecas malas un piecas virsotnes. Tā ir zaļā krāsā.
Sešstūris	Man ir sešas virsotnes un sešas malas. Es esmu zaļā krāsā. Šai figūrai ir sešas virsotnes. Tā ir sarkanā krāsā. Šai figūrai ir sešas malas. Tā ir dzeltena.

► KAS ES ESMU? (8. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: riņķis, trijstūris, četrstūris, piecstūris, sešstūris, virsotne, mala, krāsu nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Spēlei nepieciešamas izgrieztas ģeometriskās figūras dažādās krāsās (8. pielikums). Figūru skaitam ir jāatbilst spēles dalībnieku skaitam.

Skolotājs klasē dažādās vietās piestiprina melnbaltas figūras. Katram skolēnam skolotājs uz muguras piestiprina vienu krāsainu figūru. Skolēns neredz to. Viņš dodas pie kāda klasesbiedra un uzdod tikai vienu jautājumu: „Kāds es esmu?” Uzrunātais skolēns drīkst nosaukt vienu no figūru raksturojošajiem lielumiem. Kad skolēns ir sapratis, kāda figūra viņam ir piestiprināta, viņš to skaļi pasaka, piemēram: „Es esmu zaļš trijstūris!” – un dodas uz savām „mājām”, resp., uz vietu, kur klasē piestiprināta atbilstošā melnbaltā figūra. Ja skolēns nav atminējis, kāda figūra viņam piestiprināta, viņš turpina uzdot jautājumus.

Kad visi skolēni atraduši savas „mājas”, viņi savstarpēji pārbauda piederību dotajai figūru grupai. Ja izvēlēta nepareizā „māja”, skolēns pārvietojas uz pareizo.

Piemērs

A. Kāds / kāda es esmu?

B. Tev ir trīs malas!

A. Kāds / kāda es esmu?

C. Tev ir trīs virsotnes!

A. Kāds / kāda es esmu?

D. Tu esi zaļā krāsā!

Citi izmantojamie resursi

1. *E-laipa*. Latviešu valodas pašmācības līdzeklis pieaugušajiem. Izstrādātāji: Latviešu valodas aģentūra, SIA „Datorzinību centrs”, 2018

a) Prieks iepazīties! Klausīšanās uzdevumi. 6. uzdevums. Pieejams: [ŠEIT](#)

b) Prieks iepazīties! Klausīšanās uzdevumi. 7. uzdevums. Pieejams: [ŠEIT](#)

2. *Skaitļu 1 – 10 nosaukumi*. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

3. *Skaitļu 1 – 10 nosaukumi un secība skaitļu virknē*. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

4. *Sakārto nedēļas dienas!* Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

5. *Krāsu nosaukumi*. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

6. *Atpazīsti figūras!* Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

2. TEMATS. CIK KOPĀ, CIK PALIKA?

► CIK IR TEV? (8. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: tikpat, vairāk, mazāk, skaitļu no 1 līdz 10 nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Spēlei nepieciešamas ģeometriskās figūras (8. pielikums) un A4 papīra lapas.

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem ģeometrisku figūru komplektu un A4 papīra lapu, ko vertikāli saloka uz pusēm. Skolotājs uz tāfeles uzraksta teikumu paraugus.

Man ir Tev ir vairāk! Tev ir mazāk! Tev ir tikpat!

Skolēni vienojas, kurš no pāra pirmais sāks spēli. Pirmais skolēns uz savas lapas puses uzliek noteiktu skaitu figūru (nav svarīgi, kādas), piemēram, trīs, un saka otram skolēnam: „Tev ir vairāk!” Otrais spēles dalībnieks uz savas lapas puses uzliek tādu figūru skaitu, kas atbilst pirmā spēles dalībnieka izteiktajam nosacījumam, piemēram, četras, un pamato savu darbību, sakot: „Četri ir vairāk nekā trīs.”

Tad spēli sāk otrais skolēns. Viņš uz savas lapas puses uzliek noteiktu skaitu figūru, piemēram, septiņas, un izsaka nosacījumu: „Tev ir mazāk!” Pirmais skolēns uzliek, piemēram, piecas figūras, un pamato, sakot: „Pieci ir mazāk nekā septiņi.”

► ZĪMĒ, SKAITI, SALĪDZINI!

Apgūstamais vārdu krājums: tikpat, vairāk, mazāk, skaitļu no 0 līdz 10 nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs aicina skolēnus tukšā lapā pēc izvēles ielikt ne vairāk kā 10 punktu. Kad skolēni uzdevumu paveikuši, skolotājs uz tāfeles uzraksta vienu skaitli no 0 līdz 10. Skolotājs aicina skolēnus salīdzināt punktu skaitu savā lapā ar skaitli, kas uzrakstīts uz tāfeles, un izdarīt secinājumu, vai punktu lapā ir tikpat, mazāk vai vairāk, kā uzrakstīts uz tāfeles. Skolēns, kurš gatavs skaidrot savu secinājumu, paceļ zīmuli.

Skolēni atbild pilniem teikumiem, izmantojot teikumu paraugus.

Piemērs

*Man ir septiņi punkti. Tas ir **tikpat**, cik skaitlis uz tāfeles.*

*Man ir pieci punkti. Tas ir **mazāk** nekā skaitlis uz tāfeles.*

*Man ir astoņi punkti. Tas ir **vairāk** nekā skaitlis uz tāfeles.*

Ja punktu bijis mazāk, skolēni savā lapā piezīmē trūkstošos punktus. Skolēni stāsta, cik punktu piezīmēja, lai būtu tikpat. Ja punktu bijis vairāk, tad ar zīmuli nosvītro liekos punktus. Skolēni stāsta, cik bijis lieko punktu.

► GATAVOSIM SVIESTMAIZES!

(9. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļa sastāvs, summa

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem vienu darba lapu (9. pielikums). Uzdevuma veikšanai pārim nepieciešami divi sarkani zīmuli.

1. uzdevumā skolēni saskaita tomātu šķēles, pieraksta skaitu.
2. uzdevumā skolotājs piedāvā risināt sadzīves situāciju. Skolotājs lasa tekstu un aicina skolēnus izdomāt, kā dažādi var sadalīt piecas tomātu šķēles divām sviestmaizēm.

Klausīšanās teksts

Anna un Lote ir draudzenes. Viņas nolēma doties piknikā. Tāpēc meitenes gatavo sviestmaizes. Viņām ir divas sviestmaizes un piecas tomātu šķēles. Kā draudzenes varētu dažādi sakārtot tomātu šķēles uz abām sviestmaizēm?

Pēc teksta noklausīšanās pāri sarunājas par sadzīves situāciju, izmantojot dotos teikumu paraugus.

A. Mums kopā ir ... tomātu šķēles. Es uz savas sviestmaizes uzlikšu ... šķēles.

B. Tu uzliki ... šķēles, tātad man palika ... šķēles.

Kad pirmais skolēns no pāra pasaka, kā rīkosies, viņš ar sarkanu zīmuli uz savas sviestmaizes zīmē nosaukto skaitu tomātu šķēlīšu. Tāpat dara arī otrais skolēns. Tā turpina, līdz uzzīmēti visi iespējamie varianti (1 + 4, 2 + 3, 3 + 2, 4 + 1, 5 + 0, 0 + 5). Pie katra nākamā variantā skolēni mainās lomām.

Pēc uzdevuma izpildes skolotājs aicina pastāstīt, kā skolēni kārtojuši tomātu šķēles, un lūdz pierakstīt veiktās darbības ar skaitļiem blakus sviestmaizei. Pāri savstarpēji salīdzina pierakstītās izteiksmes. Pēc tam skolotājs lūdz pārus nolasīt izteiksmes un pieraksta tās uz tāfeles. Pārrunā, cik dažādos veidos iespējams izveidot skaitļa 5 sastāvu.

► KĀ PIERAKSTĪT?

(10. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pielikt, pieskaitīt, atņemt, palikt, kopā, izteiksme

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (10. pielikums) un 1. un 3. uzdevumu veic patstāvīgi – pieraksta un risina darbības. Pēc uzdevumu izpildes skolēni strādā pāros – viens otram pārmaiņus lasa pierakstītās izteiksmes, izmantojot dotos teikumu paraugus.

► PIERAKSTI UN RISINI! (11. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: plus, mīnus, izteiksme, izteiksmes rezultāts

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs skolēns no pāra saņem darba lapu – skolēns A saņem 11. pielikuma 1. lapu, skolēns B – 11. pielikuma 2. lapu.

Pirms uzdevuma skolēni atkārto, ka matemātikā lieto darbību zīmes „+” un „-”. Skolotājs norāda, ka iepriekš lietoto vārdu *pieskaitīt* un *atņemt* vietā turpmāk tiks lietoti vārdi *plus* un *mīnus*.

Uzdevumu sāk skolēns A. Viņš lasa izteiksmi, bet skolēns B pēc dzirdētā to pieraksta. Tad izteiksmi lasa skolēns B, bet skolēns A to pēc dzirdētā pieraksta. Kad visas izteiksmes pierakstītas, tās risina patstāvīgi. Kad izteiksmes atrisinātas, pāros salīdzina rezultātus.

► PATIESA VAI APLAMA VIENĀDĪBA? (12. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pieskaitīt, pielikt, atņemt, noņemt, vienādība, patiesa vienādība, aplama vienādība, plus, mīnus

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās, runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Pirms uzdevuma veikšanas pārrunā, ko nozīmē jēdziens *vienādība*, resp., vienādības zīmes abās pusēs jābūt vienāgai vērtībai (izteiksmes rezultātam vai skaitlim).

Katrs skolēns saņem darba lapu (12. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic pāros – lasa viens otram vienādības un novērtē, vai tās ir patiesas vai aplamas. 2. uzdevumu veic patstāvīgi – vienādībās atjauno trūkstošās darbību zīmes. Pēc tam uzdevumu pārbauda, pāros lasot vienādības.

3. TEMATS. KĀ MĒRA GARUMUS, UN KĀ IEGŪST SIMETRISKAS FIGŪRAS?

► SALĪDZINI!

Apgūstamais vārdu krājums: īss, īsāks, visīsākais, garš, garāks, visgarākais

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem atgādni (13. pielikums). Kopīgi ar skolotāju pārrunā, kā ar vārdiem var izteikt salīdzinājumu. Uzmanību pievērš lietvārda dzimtei, resp., galotnei.

Skolotājs rāda priekšmetus, kurus var savstarpēji salīdzināt, piemēram, kāda skolēna lineālu un tāfeles lineālu, kāda skolēna pildspalvu un rādāmkoku, un aicina skolēnus tos raksturot (īss / garš).

Sarunas piemērs

Skolotājs. Kāds ir tavs lineāls?

Skolēns. Mans lineāls ir **īss**.

Skolotājs. Kāds ir tāfeles lineāls?

Skolēns. Tāfeles lineāls ir **garš**.

Skolotājs. Kāda ir tava pildspalva?

Skolēns. Mana pildspalva ir **īsa**.

Skolotājs. Kāds ir rādāmkoks?

Skolēns. Rādāmkoks ir **garš**.

Tad skolotājs aicina skolēnus, sekojot skolotāja instrukcijai, uzdevumu veikt patstāvīgi, izmantojot divus priekšmetus, kas atrodas penālī, piemēram, dzēšgumiju un zīmuli.

Instrukcijas piemērs

Novieto uz galda dzēšgumiju!

Blakus dzēšgumijai novieto zīmuli!

Kārto priekšmetus šādā secībā: īss → garš!

Kopīgi secina, ka dzēšgumija (sieviešu dzimte) ir **īsa**, bet zīmulis (vīriešu dzimte) ir **garš**.

Pēc tam to pašu uzdevumu, sekojot skolotāja instrukcijai, veic, izmantojot trīs priekšmetus, piemēram, kritiņu, zīmuli un lineālu.

Instrukcijas piemērs

Novieto uz galda kritiņu, zīmuli un lineālu!

Kārto priekšmetus pēc garuma: garš → garāks → visgarākais!

Kopīgi secina, ka kritiņš ir **garš**, zīmulis ir **garāks**, lineāls ir **visgarākais**.

Zīmulis ir **garāks** par kritiņu, bet lineāls ir **garāks** par zīmuli.

Visīsākais ir kritiņš, **visgarākais** ir lineāls.

Skolotājs demonstrē skolēniem trīs priekšmetus – saspraudi, dzēšgumiju un grāmatzīmi – un lūdz tos sakārtot pēc garuma, sākot ar grāmatzīmi. Kopīgi secina, ka grāmatzīme ir **īsa**, dzēšgumija ir **īsāka**, saspraude ir **visīsākā**.

► GARUMU SALĪDZINĀŠANA (14. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: īss, īsāks, visīsākais, garš, garāks, visgarākais

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (14. pielikums). 1. uzdevumā skolēni savieno attēlu ar atbilstošo vārdu. 2. uzdevumā skolēni strādā pāros un salīdzina 1. uzdevuma atbildes. 3. uzdevumā skolēni patstāvīgi lasa jautājumus, vēro attēlus un apvelk atbilstošo attēlu. 4. uzdevumā skolēni strādā pāros un salīdzina 3. uzdevuma atbildes. 5. uzdevumā skolēni vēro attēlu un kārtā bērnus pēc garuma, ierakstot bērna vārdu atbilstošajā rāmī. 6. uzdevumā skolēni turpina teikumus par 5. uzdevumā novēroto bērnu garumu. 7. uzdevumā skolēni strādā pāros – pamīšus viens otram uzdod jautājumus un atbild par 6. uzdevuma teikumiem.

► ĀTRI SAVĀS VIETĀS!

Apgūstamais vārdu krājums: īsāks, garāks, visīsākais, visgarākais, stāties pēc garuma

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs organizē kustību aktivitāti. Skolotājs aicina skolēnus sastāties pāros. Kad tas izdarīts, skolēni noskaidro, kurš pāri ir garāks, kurš – īsāks. Tad katrs pāris izvēlas kādu draugu pāri. Tas pāris, kuram draugu pāris nesānā, aicina skolotāju. Abi pāri nostājas viens pret otru, apskata pretī stāvētājus un stāsta, kurš no viņiem īsāks, kurš – garāks.

Sarunas piemērs

A. *Tu, Dace, esi īsāka par Ilzi. Tu, Ilze, esi garāka par Daci.*

B. *Tu, Andri, esi garāks par Tomu. Tu, Tom, esi īsāks par Andri.*

Tad pāros sastājas garākie un īsākie skolēni no pāriem. Abi pāri nostājas viens pret otru, apskata pretī stāvētājus un secina, kurš no viņiem ir visgarākais, kurš – visīsākais.

Sarunas piemērs

A. *Andris ir garāks par Ilzi. Andris ir visgarākais mūsu grupā.*

B. *Dace ir īsāka par Tomu. Dace ir visīsākā mūsu grupā.*

Pēc tam skolēni nostājas vienā rindā pēc garuma, ja nepieciešams, skolotājs palīdz. Skolotājs aicina skolēnus ievērot savu vietu un blakus stāvošos skolēnus. Tad skolotājs saka: „Izklīst!” Visi brīvi pārvietojas pa telpu. Pēc skolotāja komandas: „Ātri savās vietās!” – visi nostājas vienā rindā pēc garuma. Ja kāds skolēns nostājas nepareizi un blakusstāvošais(-ie) to pamana, tad skolēni salīdzina augumus. Citi skolēni vēro abus skolēnus un to skolēnu, kurš ir kļūdījies, lūdz ieņemt pareizo vietu, sakot: „Tu esi īsāks par ...”, „Tu esi garāks par ...”

► LĪNIJU VEIDI

Apgūstamais vārdu krājums: taisna līnija, lauza līnija, liekta līnija

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem atgādni (15. pielikums). Kopīgi ar skolotāju pārrunā, kas ir taisna, liekta un lauza līnija. Uzdevuma veikšanai nepieciešams plastilīns un aukliņa.

Skolotājs aicina skolēnus no plastilīna bumbiņām izveidot simbolisku peles alu un sieru un novietot tos uz galda tā, lai starp tiem var izvietot aukliņu – izlikt peles ceļu, izmantojot dažādus līniju veidus, ko norāda skolotājs.

Piemērs

Peles skrien no alas līdz sieram. Tās ceļš ir liekta līnija.

Peles skrien no alas līdz sieram. Tās ceļš ir taisna līnija.

Peles skrien no alas līdz sieram. Tās ceļš ir lauza līnija.

Skolēni pēc katra piemēra salīdzina savu veikumu ar klasesbiedru. Ja nepieciešams, pārrunā klasē.

► NOSAKI LĪNIJU VEIDU! (16. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: taisna līnija, lauza līnija, liekta līnija, nogrieznis

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (16. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vēro attēlus un lodziņā ar x atzīmē atbilstošo līnijas veidu.

2. uzdevumu veic pāros – savstarpēji jautā un atbild par 1. uzdevumu, tādējādi salīdzinot atbildes.

► IZGRIEZ SIMETRISKU FIGŪRU!

Apgūstamais vārdu krājums: simetriska figūra, vienāds

Valoddarbības veidi: klausīšanās

Darba gaita

Skolēni zīmē un izgriež figūru pēc skolotāja instrukcijas.

Instrukcija

Pārloki lapu uz pusēm!

Uzzīmē pusi sirds!

Griez pa uzzīmēto līniju!

Atver sirdi!

Pēc figūras atvēršanas kopīgi secina, ka locījuma līnijas abās pusēs formas ir vienādas. Šādu figūru sauc par simetrisku figūru.

Skolēni patstāvīgi izveido citas simetriskas figūras, piemēram, egli, zvanu.

Skolotājs skaidro – figūra ir simetriska, ja to var sadalīt divās vienādās (simetriskās) daļās uz abām pusēm, novelkot līniju.

4. TEMATS. KĀ PIERAKSTA UN SALĪDZINA SKAITĻUS, KURI IR LIELĀKI PAR 10?

► MATEMĀTISKAIS DIKTĀTS

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 0 līdz 100 nosaukumi, viencilapa skaitlis, divciparu skaitlis

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Skolotājs sauc desmitu un vienu vai tikai desmitu, vai tikai vienu skaitu, skolēni pieraksta skaitļus.

Piemērs

divi desmiti un pieci vieni, trīs desmiti un divi vieni, viens desmits un trīs vieni, trīs desmiti, viens desmits un seši vieni, astoņi desmiti, deviņi vieni, viens desmits un pieci vieni, viens desmits un viens viens, pieci desmiti, astoņi vieni

Pēc tam skolēni pa vienam lasa pierakstītos skaitļus un pasaka, vai tas ir viencilapa vai divciparu skaitlis.

Piemērs

25 – divdesmit pieci. Tas ir divciparu skaitlis.

► RAKSTI UN NOSAUC! (17. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 1 līdz 100 nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (17. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – lasa saīsināti pierakstīto desmitu un vienu skaitu un pieraksta skaitli. Atbildes pārrunā klasē.

2. uzdevumu veic pāros – viens no pāra sauc desmitu un vienu vai tikai desmitu, vai tikai vienu skaitu, otrs sauc skaitli un nosaka, vai tas ir viencilapa vai divciparu skaitlis.

Piemērs

A. *Trīs desmiti un pieci vieni.*

B. *Trīsdesmit pieci – divciparu skaitlis.*

► KURŠ SKAITLIS TU ESI?

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, divciparu skaitļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs klasē organizē kustību aktivitāti. Spēles dalībnieki sastājas aplī. Viens no spēles dalībniekiem nostājas vidū un nosauc kāda iedomāta divciparu skaitļa sastāvu desmitos un vienos, piemēram, viens desmits un divi vieni, tad met bumbu kādam no spēles dalībniekiem. Tas, kurš noķer bumbu, nosauc skaitli – divpadsmit. Ja skaitli nosauc pareizi, spēles dalībnieks dodas ārā aplī, sauc cita skaitļa sastāvu un met bumbu. Ja skaitli nosauc nepareizi, dod ķīlu.

► MUCIŅU LOTO

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 1 līdz 99 nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Izmanto spēli „Muciņu loto”. Spēles vadītājs – skolotājs, vēlāk arī kāds no skolēniem – sauc skaitļus, skolēni klausās un atzīmē dzirdētos. Uzvar tas, kuram pirmajam kartītē pilna rinda vai pilna kartīte ar atzīmētiem skaitļiem. Uzvarētājs sauc: „Bingo!”

► SIMTA KVADRĀTS

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 1 līdz 100 nosaukumi, mazāks, lielāks

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās, rakstīšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas desmit 1 x 10 cm garas rūtiņu papīra sloksnītes.

Skolēni strādā pāros. Katram pārim ir desmit sloksnītes. Skolēni pārmaiņus viens otram noteiktā secībā sauc skaitļu rindas un pieraksta tās (viens skolēns diktē, otrs pieraksta, tad mainās lomām): pirmā rinda no 1 līdz 10, otrā rinda no 11 līdz 20, trešā – no 21 līdz 30 un līdzīgi pārējās līdz skaitlim 100. Kad visas sloksnītes aizpildītas un visas skaitļu rindas ir uzrakstītas, tās novieto vienu zem otras tādā secībā, kā tā sauca. Lai pārlicinātos, ka skaitļu rindas ir uzrakstītas pareizi, skolotājs aicina tās nolasīt. Kad viss pārbaudīts, skolēni sloksnītes precīzi vienu zem otras līmē uz lapas, tādējādi veidojot simta kvadrātu.

Kopīgi vēro izveidoto simta kvadrātu, sarunājas un, salīdzinot skaitļus rindās, secina, ka katrā rindā desmitu skaits palielinās par vienu desmitu.

Lai nostiprinātu izpratni par simta kvadrātu, skolotājs uzdod jautājumus un aicina veikt uzdevumus.

Sarunas piemērs

Cik sloksnīšu uzlīmēji?

Cik rūtiņu ir šajā tabulā?

Lasi skaitļus otrajā (piektajā, devītajā utt.) rindā!

Lasi skaitļus pirmajā (otrajā, piektajā utt.) kolonnā!

► VEIDO SIMTA KVADRĀTU! (18. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 1 līdz 100 nosaukumi, mazāks, lielāks

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (18. pielikums). 1. uzdevumu veic patstāvīgi – simta kvadrātā ieraksta trūkstošos skaitļus. Pēc tam 2. uzdevumu veic pāros – pārmaiņus viens otram lasa pa vienai rindai 1. uzdevuma skaitļus. 3. uzdevumu skolēns veic patstāvīgi – raksta trūkstošos skaitļus, izmantojot simta kvadrātu. Tad pārrunā klasē.

► SKAITĻU MODES SKATE

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 0 līdz 99 nosaukumi

Valoddarbības veidi: runāšana

Darba gaita

Kustību aktivitātei nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums). Skolotājs sagatavo tik ciparu signālkartīšu, cik klasē ir skolēnu.

Skolotājs organizē kustību aktivitāti. Katrs skolēns izlozē vienu ciparu signālkartīti.

Skolotājs klasi sadala divās grupās – viena grupa apsēžas klases vienā pusē un min skaitļus, otra grupa sastājas divās rindās un rāda „skaitļu modes skati”.

Skolēni, kuri stāv rindās, izmantojot izlozētās signālkartītes, izveido divciparu skaitli un demonstrē to skolēniem, kas vēro modes skati. Sēdošie skolēni nosauc skaitli, ko redz. Kustību aktivitāti turpina, līdz visi rindā stāvošie skolēni ir parādījuši skaitļus un sēdošie tos nosaukuši. Tad grupas mainās lomām.

► SALĪDZINI SKAITĻUS! (19. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: vieni, desmiti, skaitļu no 1 līdz 99 nosaukumi, mazāks nekā, lielāks nekā, vienāds ar, vienādība, nevienādība

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Lai nostiprinātu prasmi salīdzināt skaitļus, skolotājs uz tāfeles raksta piemērus un skaidro salīdzināšanas algoritmu.

Piemērs

24 un 34

Vispirms salīdzina desmitu skaitu. Lielāks ir tas skaitlis, kuram ir vairāk desmitu. Tātad skaitlis 24 ir mazāks nekā skaitlis 34.

$24 < 34$

29 un 21

Vispirms salīdzina desmitu skaitu. To skaits abiem skaitļiem ir vienāds. Tad salīdzina vienu skaitu. Lielāks ir tas skaitlis, kuram vienu ir vairāk. Tātad skaitlis 29 ir lielāks nekā skaitlis 21.

$$29 > 21$$

56 un 56

Vispirms salīdzina desmitu skaitu. To skaits abiem skaitļiem ir vienāds. Tad salīdzina vienu skaitu. To skaits abiem skaitļiem arī ir vienāds. Tātad skaitlis 56 ir vienāds ar skaitli 56.

$$56 = 56$$

Pēc tam katrs skolēns saņem darba lapu (19. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – salīdzina skaitļus. Kad uzdevums paveikts, tālāk strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa izveidotās nevienādības vai vienādības un salīdzina. Ja nepieciešams, pārrunā tās klasē.

► VĒRĪGAIS MEDNIEKS (20. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 1 līdz 99 nosaukumi, mazāks, lielāks, uz priekšu, atpakaļ, augoša secība, dilstoša secība

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Skolotājs aicina skolēnus skaitīt no kāda skaitļa, piemēram, 17, uz priekšu un pēc tam no šī paša skaitļa atpakaļ. Raksta skaitļus uz tāfeles.

17, 18, 19, 20, 21, 22, ...

17, 16, 15, 14, 13, 12, ...

Pārrunājot noskaidro, ka pirmajā skaitļu virknē skaitļi kļūst lielāki, bet otrajā – mazāki. Virkni, kurā skaitļi sakārtoti no mazākā uz lielāko, sauc par augošu, savukārt virkni, kurā skaitļi sakārtoti no lielākā uz mazāko, – par dilstošu.

Pēc tam katrs skolēns saņem darba lapu (20. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – vēro skaitļu virknes, raksta trūkstošos skaitļus un nosaka, vai skaitļu virkne ir augoša vai dilstoša. Kad 1. uzdevums paveikts, skolēni darbu turpina pāros – pārmaiņus viens otram lasa 1. uzdevumā izveidotās skaitļu virknes un norāda, vai skaitļu virknē ir sakārtoti augošā vai dilstošā secībā.

► MĒRI NOGRIEŽŅUS! (21. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: centimetrs (cm), decimetrs (dm), nogrieznis, garums

Valoddarbības veidi: rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (21. pielikums). Pirms uzdevuma veikšanas skolotājs skaidro, kādi ir garuma mēri un kā tos pieraksta, tai skaitā, ar kādu saīsinājumu: centimetrs – cm, decimetrs – dm.

1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – mēra nogriežņu garumu un pieraksta to, izmantojot saīsinājumus *cm* un *dm*. Kad uzdevums paveikts, skolēni darbu turpina pārros – pārmaiņus viens otram jautā un atbild par 1. uzdevumā izmērīto nogriežņu garumu, nosaucot mērvienības.

Piemērs

A. Cik garš tev ir pirmais nogrieznis?

B. Pirmais nogrieznis ir vienu decimetru un sešus centimetrus garš.

B. Cik garš tev ir otrais nogrieznis?

► CIK RĀDA PULKSTENIS? (22. pielikums, 23. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: ciparnīca, laika rādītāji, īsais rādītājs, garais rādītājs, pilnas stundas, diennakts

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Lai mācītos noteikt pulksteņa laiku, nepieciešams pulksteņa modelis ar pārbīdāmajiem rādītājiem gan skolotājam, gan skolēniem. Vispirms skolotājs iepazīstina skolēnus ar pulksteņa ciparnīcu un pulksteņa rādītājiem. Stāsta, ka īsais rādītājs rāda stundas, garais rādītājs – minūtes. Tad skolotājs demonstrē pulksteņa modeli, minūšu (garo) rādītāju nostiprinot nekustīgi pret iezīmi 12. Pakāpeniski pārbīda mazo rādītāju par veselām stundām. Skolēni nosaka, cik rāda pulkstenis, un stāsta, kas šajā diennakts laikā notiek. Skolotājs pievērš uzmanību tam, ka diennaktī ir 24 stundas un diennakts laikā īsais pulksteņa rādītājs apli veic divas reizes. Diennaktī par pirmajām divpadsmit stundām saka no 1.00 līdz 12.00, pēc tam – no 13.00 līdz 24.00.

Piemērs

Pulkstenis ir viens. Mēs gulām.

Pulkstenis ir divi. Mēs gulām.

Pulkstenis ir astoņi. Mēs dodamies uz skolu.

Pulkstenis ir trīspadsmit. Mēs dodamies mājās.

Pēc tam skolēni vingrinās noteikt laiku, ko skolotājs demonstrē savā pulksteņa modelī, – skolēni savā pulksteņa modelī uzstāda skolotāja nosaukto laiku.

Pēc praktiskiem vingrinājumiem skolēni saņem darba lapu (22. pielikums) un darbu turpina pārros – pamīšus jautā un atbild par pulksteņa laiku, izmantojot dotos teikumu paraugus.

Piemērs

A. Cik rāda pirmais pulkstenis? / Cik ir pulkstenis?

B. Pirmais pulkstenis rāda pieci. / Pulkstenis ir pieci.

Lai nostiprinātu temata apguvi, katrs skolēns saņem darba lapu (23. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – klausās skolotāja sauktos pulksteņa laikus (pilnas stundas nejausā secībā) un vingrinās iezīmēt pulksteņa rādītājus ciparnīcā.

Piemērs

Pulkstenis rāda seši.

Pulkstenis ir astoņi.
Pulkstenis ir pieci.
Pulkstenis ir četrpadsmit.

2. uzdevumu veic pāros – salīdzina ciparnīcā iezīmētos rādītājus.

Skolotājs pievērš uzmanību vārda *pulkstenis* pareizai lietošanai (nepareizi – *pulkstens*).

► GADA MĒNEŠI UN GADALAIKI (24. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: mēnešu nosaukumi, kārtas skaitļi, gadalaiku nosaukumi, tagad, pirms, pēc

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Uzdevumus veic pāros. Katrs pāris saņem izdales materiālu (24. pielikums) – sagriež to pa norādītajām līnijām: kārtas skaitļus atstāj kopā nesagrieztus, lai tie veido kolonnu. Mēnešu un gadalaiku nosaukumus katru izgriež atsevišķi.

Izmantojot izdales materiālu, skolēni pāros kārtā secīgi mēnešu nosaukumus, novietojot tos blakus atbilstošajam kārtas skaitlim. Kad šis uzdevums ir izpildīts, skolotājs uzdod jautājumus par mēnešiem.

Jautājumu piemēri

Kurš ir gada pirmais mēnesis?

Kurš ir gada trešais mēnesis?

Kurš ir gada deviņais mēnesis?

Pēc tam skolēni uzdod viens otram šādus pašus jautājumus un atbild uz tiem.

Tad jautājumus turpina uzdot skolotājs.

Jautājumu piemēri

Kurš mēnesis ir tagad?

Kurš mēnesis ir pirms marta?

Kurš mēnesis ir pēc jūnija?

Pēc tam skolēni uzdod viens otram šādus pašus jautājumus un atbild uz tiem.

Pāros skolēni turpina pildīt arī nākamo uzdevumu. Skolēni uz galda izvieto gadalaiku nosaukumus un pēc tam grupē atbilstoši gadalaikiem mēnešu nosaukumus.

Kad tas paveikts, skolotājs uzdod jautājumus.

Jautājumu piemēri

Kuri ir ziemas mēneši?

Kuri ir vasaras mēneši?

Kuri ir pavasara mēneši?

Kuri ir rudens mēneši?

Kurš gadalaiks ir tagad?

Kurš gadalaiks ir pirms ziemas?

Kurš gadalaiks ir pēc vasaras?

Pēc tam skolēni uzdod viens otram šādus pašus jautājumus un atbild uz tiem.

5. TEMATS. KĀ SASKAITA UN ATŅEM SKAITĻUS, KURI IR LIELĀKI PAR 10?

► CIK TRŪKST LĪDZ SKAITLIM DESMIT?

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu no 1 līdz 10 nosaukumi, pieskaitīt, plus, ir vienāds ar

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana

Darba gaita

1. variants

Uzdevuma veikšanai nepieciešams metamais kauliņš – katram pārim viens.

Skolēni strādā pāros. Viens no pāra met metamo kauliņu un sauc skaitli, piemēram, 4, otrs saka: „Līdz skaitlim desmit trūkst seši.” Abi skolēni pieraksta burtnīcā vienādību ($4 + 6 = 10$). Pēc tam mainās lomām.

2. variants

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas ciparu signālkartītes – katram pārim viens komplekts.

Skolēni strādā pāros. Skolēni sajauc ciparu signālkartītes un novieto tās uz galda kaudzītē ar cipariem uz leju. Viens no pāra paceļ vienu kartīti un nosauc skaitli, piemēram, 7, otrs saka: „Līdz skaitlim desmit trūkst trīs.” Abi skolēni pieraksta burtnīcā vienādību ($7 + 3 = 10$). Pēc tam mainās lomām.

► SKAITĀM KOPĀ!

(1. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu nosaukumi, pieskaitīt, plus, ir vienāds ar

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Pirms uzdevuma veikšanas pārrunā, kāda ir izdevīgākā saskaitāmo secība. Secina, ka pirmais ir jāraksta lielākais no diviem skaitļiem, jo tā ir vieglāk skaitli papildināt līdz pilnam desmitam.

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas ciparu signālkartītes (1. pielikums).

Skolēni strādā pāros. Katram pārim nepieciešami divi signālkartīšu komplekti. Katru komplektu atsevišķi sajauc un novieto uz gada ar cipariem uz leju. Viens skolēns paceļ no vienas kaudzītes vienu kartīti un nosauc skaitli, otrs skolēns paceļ vienu kartīti no otras kaudzītes un nosauc skaitli, piemēram, sanāk 7 un 5. Tad abi skolēni katrs savā burtnīcā ieraksta izteiksmi ($7 + 5$) un risina to. Viens skolēns no pāra stāsta, kā risina. Risinot nākamo izteiksmi, risinājumu stāsta otrs skolēns.

► PIERAKSTI UN RISINI! (25. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu nosaukumi, vieni, desmiti, pieskaitīt, summa

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās, rakstīšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs skolēns saņem darba lapu – viens no pāra saņem 25. pielikuma 1. lapu, otrs – 25. pielikuma 2. lapu. 1. uzdevumu sāk tas skolēns, kuram ir uzrakstīta pirmā izteiksme (skolēns A), – viņš lasa izteiksmi, otrs skolēns klausās un pieraksta izteiksmi. Šādi pamīšus skolēni viens otram lasa un pieraksta visas 1. uzdevuma izteiksmes abās darba lapās. Kad visas izteiksmes pierakstītas, skolēni iepazīstas ar 2. uzdevumā doto piemēru. Tad dotajā rūtiņu tīklā risina 1. uzdevuma izteiksmes un pārmaiņus viens otram pēc parauga skaidro risinājuma gaitu.

Piemērs

$$\begin{array}{r} 16 + 3 = 10 + 6 + 3 = 10 + 9 = 19 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 10 \quad 6 \end{array}$$

Skaitlī 16 ir viens pilns desmits un seši atsevišķi vieni. Saskaita vienus: 6 plus 3 ir 9. Pie desmit pieskaita 9. Summa ir 19.

► CIK PIETRŪKST?

Apgūstamais vārdu krājums: jau ir, cik vēl

Valoddarbības veidi: klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs lasa situāciju uzdevumus, skolēni klausās un ar signālkartītēm rāda atbildes.

Situāciju uzdevumi

Lelde vēlas sakrāt 10 uzlīmes. Cik uzlīmju vēl jāsakrāj, ja Leldei 6 jau ir?

Jānis apņēmis izlasīt 10 grāmatas. Viņš jau ir izlasījis 7 grāmatas. Cik grāmatu Jānim vēl jāizlasa?

Ilze vēlas saplūkt 20 ziedus. Viņai rokās jau ir 10 ziedi. Cik ziedu vēl Ilzei jāsaplūc?

Mūsu klasē mācās 20 skolēni. 15 skolēni jau ir ieradusies. Cik skolēnu vēl atnāks?

Toms ir salasījis 20 sēnes. 11 no tām ir tārpinas. Cik sēņu ir derīgas?

Anna ir uzzīmējusi 12 balonus. Viņa vēlas uzzīmēt 20 balonus. Cik balonu vēl Annai ir jāuzzīmē?

Ivo ir 10 zīmuļi. 4 zīmuļus zēns jau ir uzasinājis. Cik zīmuļu Ivo vēl ir jāuzasina?

Citi izmantojamie resursi

1. Kā iegūt skaitli 20? Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)
2. Aprēķini lauздо līniju garumus! Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)
3. Atņemšana 20 apjomā bez pārejas iepriekšējā desmitā. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)
4. Atņemšana 20 apjomā ar pāreju iepriekšējā desmitā. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

6. TEMATS. KO NOZĪMĒ „PAR TIK VAIRĀK”, „PAR TIK MAZĀK”?

► PIESKAITĪT VAI ATŅEMT? (26. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pienāca, ielika, pielika, atbrauca, iekāpa, ienāca, atlidoja, pielēca (saskaitīšana (+)), aizgāja, izņēma, aizbrauca, izkāpa, aizlidoja, aizlēca (atņemšana (-))

Valoddarbības veidi: lasīšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas 20 kartītes (26. pielikums) – 18 vārdu un vārdu savienojumu kartītes un 2 kartītes ar virsējdzieniem *pieskaitīt* un *atņemt*, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Skolēni strādā pāros vai nelielās grupās. Katrs pāris vai grupa saņem vienu kartīšu komplektu. Vispirms skolēni noskaidro virsējdzieniu *pieskaitīt* un *atņemt* nozīmi, tad skolēni novieto uz galda abas virsējdzieniu kartītes tā, lai zem tām varētu veidot divas kolonnas. Pēc tam skolēni iepazīstas ar 18 vārdiem un vārdu savienojumiem un mēģina noteikt šo vārdu vai vārdu savienojumu sasaisti ar dotajiem virsējdzieniem. Tad grupē tos divās kolonnās atbilstoši darbībai *pieskaitīt* vai *atņemt*. Grupas vai pāri savstarpēji salīdzina sagrupētos vārdus. Kad šis uzdevums ir izpildīts, skolotājs aicina veidot pretējas nozīmes vārdu vai vārdu savienojumu pārus, piemēram, atlidoja – aizlidoja, saglabājot kolonnu principu.

Ieteikums. Pārbaudot, vai vārdi sagrupēti pareizi, ieteicams izdomāt atbilstošu situāciju uzdevumu.

Ieteikums. Tabulu var izmantot kā atgādni.

► SITUĀCIJU UZDEVUMI (27. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pienāca, ielika, pielika, atbrauca, iekāpa, ienāca, atlidoja, pielēca (saskaitīšana (+)), aizgāja, izņēma, aizbrauca, izkāpa, aizlidoja, aizlēca (atņemšana (-))

Valoddarbības veidi: lasīšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas 18 kartītes (27. pielikums) – 16 situāciju uzdevumu kartītes un 2 kartītes ar virsējdzieniem *pieskaitīt* un *atņemt*, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Skolēni strādā pāros vai nelielās grupās – lasa situāciju uzdevumus un grupē tos divās kolonnās atbilstoši darbībai *pieskaitīt* vai *atņemt*. Tad pārrunā klasē.

► IZMĒRI UN UZZĪMĒ! (28. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: garāks nekā, īsāks nekā, tikpat garš, par tik garāks, īsāks, nogrieznis, centimetrs (cm)

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, rakstīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (28. pielikums), mēra darba lapā redzamos dažāda garuma priekšmetus, pieraksta to garumu un atbilstoši instrukcijai zīmē garāku vai īsāku nogriezni par izmērīto priekšmetu vai vienādu nogriezni ar izmērīto priekšmetu. Pēc mērīšanas un zīmēšanas aprēķina uzzīmēto nogriežņu garumu un atbild uz jautājumiem. Tad strādā pāros – salīdzina atbildes.

► DIAGRAMMA (29. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: diagramma, vairāk nekā, mazāk nekā, cik kopā, par cik vairāk, par cik mazāk

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, rakstīšana

Darba gaita

Lai iepazīstinātu skolēnus ar diagrammu, skolotājs uz tāfeles demonstrē vertikālu stabiņu diagrammu – 1.a klases skolēni (29. pielikums) – un aicina uzmanīgi apskatīt to. Tad skolotājs uzdod jautājumus.

Kas redzams diagrammā?

Cik stabiņu ir diagrammā?

Kādā krāsā ir 1. stabiņš? Ko parāda 1. stabiņš?

Kādā krāsā ir 2. stabiņš? Ko parāda 2. stabiņš?

Kurš stabiņš ir garāks?

Cik zēnu mācās 1.a klasē?

Cik meiteņu mācās 1.a klasē?

Kā ir vairāk? Kā ir mazāk?

Par cik vairāk / mazāk?

Cik skolēnu ir klasē kopā?

Pēc tam skolotājs uz tāfeles demonstrē otro diagrammu – 1. klašu skolēni –, kurā ir iekļauta plašāka informācija, un piedāvā skolēniem kopīgi izdomāt līdzīgus jautājumus. Jautājumus uzdod klasē cits citam.

Tad skolotājs uz tāfeles demonstrē trešo diagrammu – Dambretes pulciņa dalībnieki. Skolēni strādā pāros – aplūko diagrammu, viens otram uzdod jautājumus par diagrammā attēloto informāciju un atbild uz tiem.

Ieteikums. Skolēni kopīgi var izveidot diagrammu par skolēnu skaitu savā klasē vai paralēlklasēs.

Citi izmantojamie resursi

1. *Par vairāk! Par mazāk!* Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)
2. *Risinu teksta uzdevumus!* Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

7. TEMATS. KUR SASTOPAMIES AR LIELIEM SKAITĻIEM?

► KĀ SAMAKSĀT PAR PIRKUMU? (30. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: prece, cena, eiro, cents, monēta

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešams monētu komplekts (30. pielikums), ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Skolēni strādā patstāvīgi, pāros vai grupās. Katrs skolēns, pāris vai grupa saņem vienu monētu komplektu.

Skolotājs sauc preces cenu un aicina skolēnus iztēloties, kā viņi var samaksāt par preci, izmantojot doto monētu komplektu. Skolēni no monētu komplekta atlasa nepieciešamās monētas un saliek sev priekšā uz galda. Pēc tam pieraksta izteiksmi (summu) burtnīcā, pamatojoties uz izvēlēto monētu vērtību. Kad skolēni uzdevumu ir paveikuši, kopīgi pārbauda pierakstītās izteiksmes – skolotājs tās visas pieraksta uz tāfeles. Tad secina, cik dažādi var samaksāt par vienu un to pašu preci.

Uzdevumu piemēri

Mazā pica maksā 65 centus.

Biezpiena sieriņš maksā 30 centus.

Virtulis maksā 57 centus.

Kruasāns maksā 69 centus.

Saldējums maksā 3 eiro un 24 centus.

Cīsiņš mīklā maksā 93 centus.

Augļu batoniņš maksā 1 eiro un 10 centus.

Sāļais kliņģerītis maksā 36 centus.

Biezpienmaizīte maksā 74 centus.

Sula maksā 88 centus.

Piens maksā 82 centus.

► PAZUDUŠAIS PIRKUMS (31. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: prece, cena, pirkums, čeks, eiro, cents

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana

Darba gaita

Izdāles materiālā ir 30 kartītes (31. pielikums) – 10 preču attēlu kartītes, 10 pirkuma čeku kartītes un 10 kartītes ar monētām, kas veido pirkuma cenu, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai). Vienu grupu veido 3 kartītes (preču attēls, pirkuma čeks un kartīte ar monētām, kas veido pirkuma cenu).

Katrs skolēns izlozē vienu kartīti. Skolēnu uzdevums ir, savstarpēji sarunājoties, izveidot vienu pilnu grupu, kurā ietilpst preču attēls, pirkuma čeks un kartīte ar monētām, kas veido pirkuma cenu. Pēc uzdevuma veikšanas kopīgi pārrunā izveidotās grupas.

Variants. Skolēni strādā patstāvīgi, pāros vai grupās. Katrs skolēns, pāris vai grupa saņem pilnu kartīšu komplektu. Kartītes grupē uz galda pa trim – preču attēls, pirkuma čeks un kartīte ar monētām, kas veido pirkuma cenu.

► KĀDĀS MĒRVENĪBĀS MANI MĒRA? (32. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: stunda, minūte, kilograms, litrs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Uzdevuma veikšanai nepieciešamas mērvienību signālkartītes (32. pielikums), ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Katrs skolēns saņem signālkartīšu komplektu. Skolotājs jauktā secībā sauc pārtikas produktus, priekšmetus, notikumus, kuru lielumu var izteikt ar masas, tilpuma vai laika mērvienībām. Skolēni paceļ signālkartīti, uz kuras norādīts atbilstošās mērvienības nosaukums un saīsinājums.

Piemēri un atbildes

kg	l	h	min
cukurs	eļļa	koncerts	telefonsaruna
kūka	limonāde	izrāde	starpbrīdis
cepumi	piens	kinofilma	skrējieni
desa	ūdens	brauciens	animācijas filma
konfektes	kokteilis	lidojums	mācību stunda
arbūzs	sula	sacensības	reklāma televīzijā

► MINCES DIENAS REŽĪMS (33. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pulksteņa laika nosaukšana

Valoddarbības veidi: rakstīšana, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Izdales materiālā ir iekļautas 33 kartītes (33. pielikums) – 11 kartītes ar pulksteņa ciparnīcu, 11 kartītes ar konkrētu dienas režīma situāciju un 11 kartītes ar norādītu pulksteņa laiku, ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem pilnu kartīšu komplektu un veido Mince dienas režīmu, sākot no plkst. 7.00, kad Mince ceļas. Uzdevums ir salikt kartītes secīgi (dienas režīma situācija, pulksteņa laiks un

pulksteņa ciparnīca). Pēc tam skolēni pamīšus viens otram jautā un atbild.

Skolotājs uzmanību pievērš pareizam galotņu lietojumam, nosaucot pulksteņa laiku.

Piemērs

Cikos Mince ceļas? Mince ceļas pulksten septiņ**os**.

Cikos Mince brokasto? Mince brokasto septiņ**os** trīsdesmit.

Ko dara Mince?	Cikos?	Pulksteņa laiks
 Cikos Mince ceļas? Mince ceļas pulksten ____ .	7.00	

► MANS STUNDU SARAKSTS

Apgūstamais vārdu krājums: minūte, stunda, sākums, beigas

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana

Darba gaita

Skolēni atver stundu sarakstu dienasgrāmatā, vai arī skolotājs stundu sarakstu demonstrē klasē. Vispirms kopīgi vēro un pārrunā vienas dienas stundu sarakstu.

Piemērs

	Stundu saraksts	Sākums	Beigas
Ceturtdiena	1. Matemātika	8.30	9.10
	2. Matemātika	9.20	10.00
	3. Latviešu valoda	10.10	10.50
	4. Angļu valoda	11.00	11.40
	Pusdienu pārtraukums	11.50	12.30
	5. Angļu valoda	12.40	13.20
	6. Sports	13.30	14.10

Pēc tam skolēni strādā pāros – viens otram pamīšus uzdod jautājumus par stundu sarakstu un atbild par to.

Piemērs

A. Cik stundu ir ceturtdienā?

B. Ceturtdienā ir sešas stundas.

B. Cikos sākas latviešu valodas stunda?

A. Latviešu valodas stunda sākas pulksten desmitos un desmit minūtēs.

A. Cikos beidzas latviešu valodas stunda?

B. Latviešu valodas stunda beidzas pulksten desmitos un piecdesmit minūtēs.

B. Cikos beidzas pusdienu pārtraukums?

A. Pusdienu pārtraukums beidzas pulksten divpadsmitos un trīsdesmit minūtēs.

- A.** Cikos beidzas stundas ceturtdienā?
- B.** Ceturtdienā stundas beidzas pulksten četrpadsmitos un desmit minūtēs.
- B.** Kura stunda beidzas vienpadsmitos un četrdesmit minūtēs?
- A.** Pulksten vienpadsmitos un četrdesmit minūtēs beidzas angļu valodas stunda.

Citi izmantojamie resursi

1. Nauda. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)
2. Dienas režīms. Interaktīva spēle. Pieejams: [ŠEIT](#)

8. TEMATS. KĀ APRAKSTA UN VEIDO FIGŪRAS?

► FIGŪRU KOPĪGĀS UN ATŠKIRĪGĀS ĪPAŠĪBAS (34. pielikums, 8. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: krāsa, forma, figūra, kopīgais, atšķirīgais, rinda, kolonna

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (34. pielikums) un krāsaino ģeometrisku figūru komplektu (8. pielikums) un uzdevumu veic patstāvīgi. Skolēni grupē figūras tabulā atbilstoši krāsai un formai.

Pēc tam klasē pārrunā, pēc kādām īpašībām grupētas figūras. Skolotājs skolēniem uzdod jautājumus.

Jautājumu piemēri

Kas kopīgs figūrām pirmajā kolonnā?

Kas kopīgs figūrām otrajā rindā?

Kas atšķirīgs figūrām otrajā kolonnā?

► SIMETRISKAS UN NESIMETRISKAS FIGŪRAS (35. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: simetriska figūra, nesimetriska figūra

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem izdales materiālu (35. pielikums) – izgriež figūras un lokot pārliedz, vai tās ir simetriskas vai nesimetriskas. Tad skolēni grupē izgrieztās figūras divās grupās – simetriskas figūras un nesimetriskas figūras.

Pēc uzdevuma izpildes klasē pārrunā to – rāda figūru un raksturo to, izmantojot dotos teikumu paraugus.

Teikumu piemēri

Šī figūra ir simetriska, jo, to pārlokot, abas puses ir vienādas.

Šī figūra nav simetriska, jo, to pārlokot, abas puses nav vienādas.

Skolotājs pievērš uzmanību, ka figūru pārlocīt var dažādi – ir figūras, kuras ir simetriskas, pārlokot tikai vienā iespējamā veidā, bet ir figūras, kuras var dažādi simetriski pārlocīt.

► GRAFISKIE DIKTĀTI (36. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pa labi, pa kreisi, uz augšu, uz leju, pa diagonāli, vertikāli, horizontāli, simetriska figūra

Valoddarbības veidi: klausīšanās

Darba gaita

Skolēni strādā patstāvīgi. Skolēni klausās, ko diktē skolotājs, zīmēt sāk no dotā punkta – velk līnijas ar brīvu roku atbilstoši skolotāja norādījumiem. Kad diktāts pabeigts, skolēni nosauc uzzīmēto figūru. Lai skolēni pārliecinātos par paveiktā pareizību, skolotājs demonstrē izdales materiālu (36. pielikums). Skolēni salīdzina ar savām figūrām.

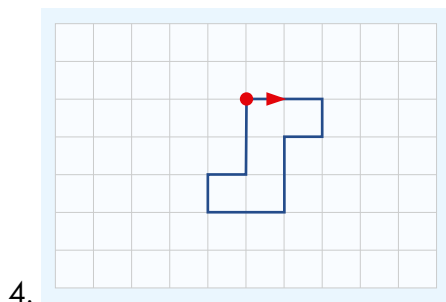
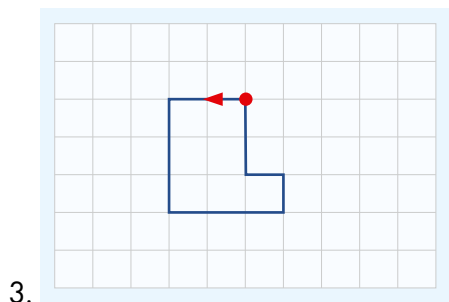
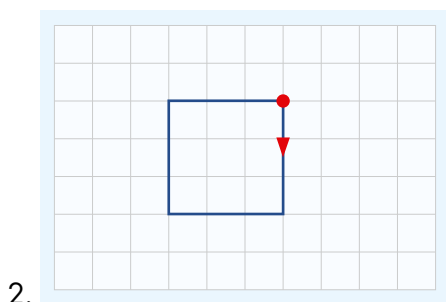
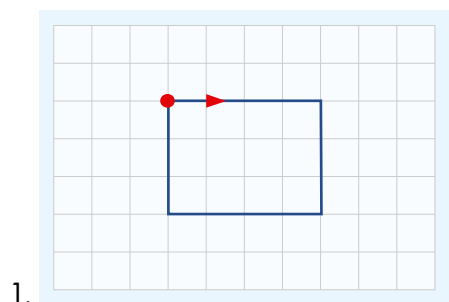
Diktāta teksts

1. No punkta ej četras rītiņas pa labi, trīs rītiņas uz leju, četras rītiņas pa kreisi un trīs rītiņas uz augšu!
2. No punkta ej trīs rītiņas uz leju, trīs rītiņas pa kreisi, trīs rītiņas uz augšu un trīs rītiņas pa labi!
3. No punkta ej divas rītiņas pa kreisi, trīs rītiņas uz leju, trīs rītiņas pa labi, vienu rītiņu uz augšu, vienu rītiņu pa kreisi un divas rītiņas uz augšu!
4. No punkta ej divas rītiņas pa labi, vienu rītiņu uz leju, vienu rītiņu pa kreisi, divas rītiņas uz leju, divas rītiņas pa kreisi, vienu rītiņu uz augšu, vienu rītiņu pa labi un divas rītiņas uz augšu!

Pēc uzdevuma izpildes skolēni strādā pāros – viens otram uzdod jautājumus un atbild, izmantojot dotos jautājumus un nepabeigtos teikumus. Skolēni pāros pārrunā visas figūras, mainoties lomām.

Atbildes

Sarunas piemērs

- A.** *Kā sauc šo figūru?*
- B.** *Tas ir ...*
- A.** *Cik figūrai ir malu?*
- B.** *Figūrai ir ... malas.*
- A.** *Cik figūrai ir virsotņu?*
- B.** *Figūrai ir ... virsotnes.*
- A.** *Vai tā ir simetriska figūra?*
- B.** *Figūra ir / nav simetriska.*

Variants. Skolēni strādā grupās. Pirms šī uzdevuma veikšanas skolotājs sagatavo diktāta tekstu, ko izdala katrai grupai.

Viens skolēns no grupas diktē tekstu, pārējie klausās un zīmē. Pēc uzdevuma izpildes salīdzina zīmējumus un pārrunā, kas izdevās un kas sagādāja grūtības, izmantojot nepabeigtos teikumus.

Nepabeigto teikumu piemēri

Man izdevās ... (uzzīmēt precīzu zīmējumu, veikt darbu kārtīgi, sekot līdz norādēm).
Man patika ... (zīmēt, skaitīt rūtiņas, minēt, kāds būs galarezultāts).
Man sagādāja grūtības ... (mērīšana, sekošana līdzī, labās, kreisās puses noteikšana).

Citi izmantojamie resursi

1. *Simetriskas un nesimetriskas figūras.* Interaktīva spēle. Pieejama: [ŠEIT](#)
2. *Ģeometrisku figūru pazīmes.* Interaktīva spēle. Pieejama: [ŠEIT](#)

IZDALES MATERIĀLS „SIGNĀLKARTĪTES”

1

2

3

4

5

6

7

8

9

0

IZDALES MATERIĀLS „SIGNĀLKARTĪTES”

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

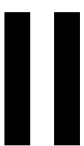
IZDALES MATERIĀLS „SIGNĀLKARTĪTES”

plus

mīnus

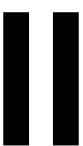
ir vienāds
ar

ir mazāks
nekā

ir lielāks
nekā

DARBA LAPA „RAKSTI TELEFONA NUMURU!”

1. Strādājiēt pārī! Jautājiēt viens otram trūkstošos telefonu numurus un rakstiet! Izmantojiēt piemēru!

Piemērs

A. *Kāds ir Ilzes telefona numurs?***B.** *Ilzes telefona numurs ir seši, septiņi, pieci, četri, nulle, deviņi, viens, divi.*

● Jānis
 2 9 2 7 5 7 1 0

● Ilze

● Dace
 2 6 0 0 3 9 4 1

● Arvis

● Līga

● Zane
 2 3 5 7 0 9 2 8

● Uldis

● Raivis
 2 7 9 0 6 6 5 1

2. Strādājiēt pārī! Salīdziniet 1. uzdevumā pierakstītos telefonu numurus!

DARBA LAPA „RAKSTI TELEFONA NUMURU!”

1. Strādājiēt pārī! Jautājiēt viens otram trūkstošos telefonu numurus un rakstiet! Izmantojiēt piemēru!

Piemērs

A. Kāds ir Jāņa telefona numurs?

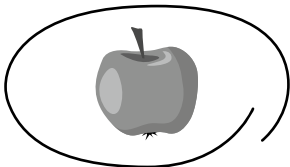
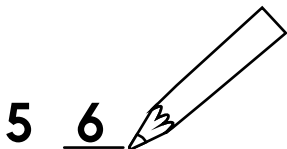
B. Jāņa telefona numurs ir divi, deviņi, divi, septiņi, pieci, septiņi, viens, nulle.

Personas nosaukums	Telefona numurs
Jānis	
Ilze	6 7 5 4 0 9 1 2
Dace	
Arvis	2 5 8 2 0 7 4 4
Līga	6 7 0 1 7 4 5 2
Zane	
Uldis	2 2 6 9 0 1 4 5
Raivis	

2. Strādājiēt pārī! Salīdziniet 1. uzdevumā pierakstītos telefonu numurus!

DARBA LAPA „ACĪGAIS”

Vēro! Apvelc lielāko skaitli! Pasvītro lielāko ciparu!

Apvelc!

Pasvītro!

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

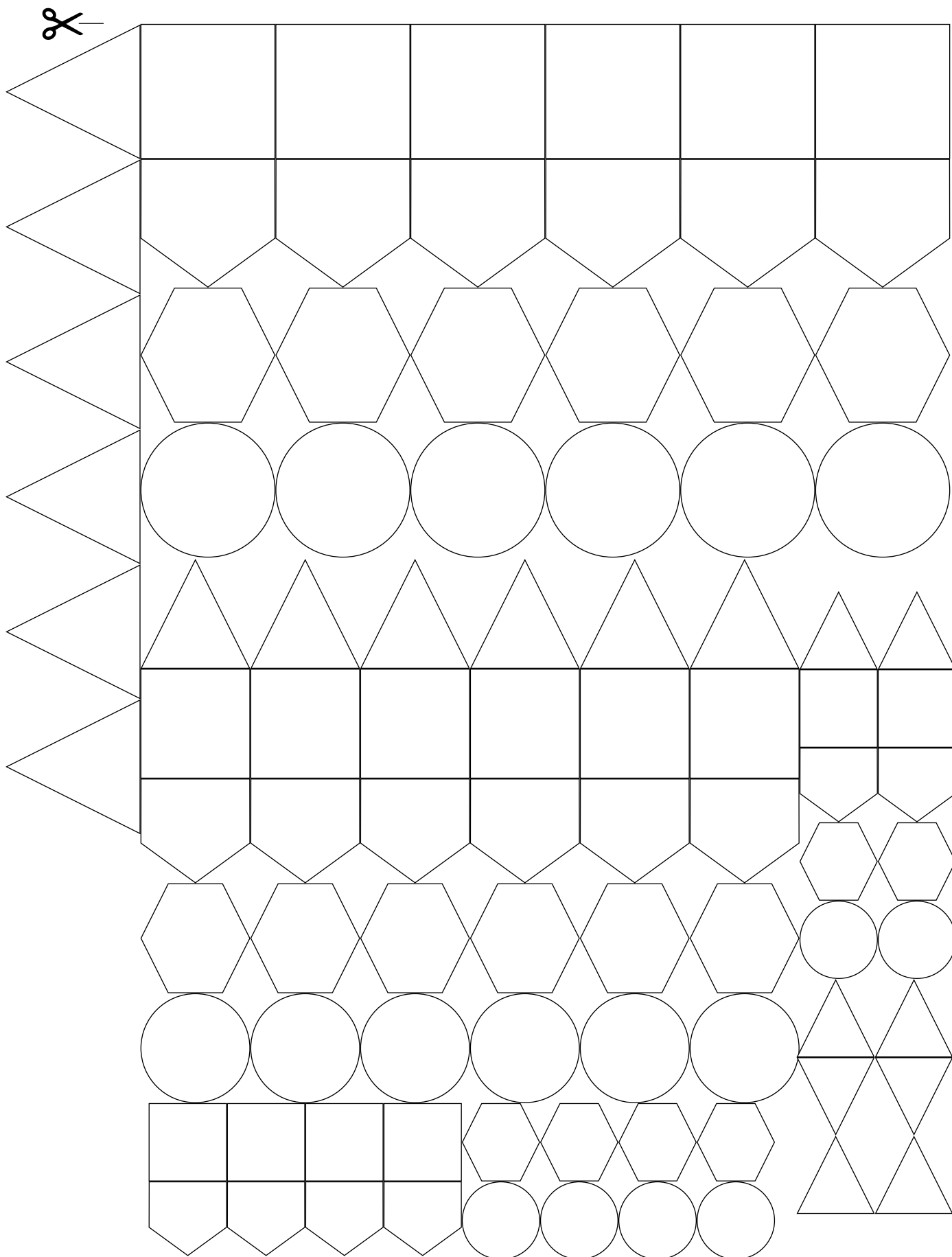
IZDALES MATERIĀLS „KURA DIENA IR ŠODIEN?”

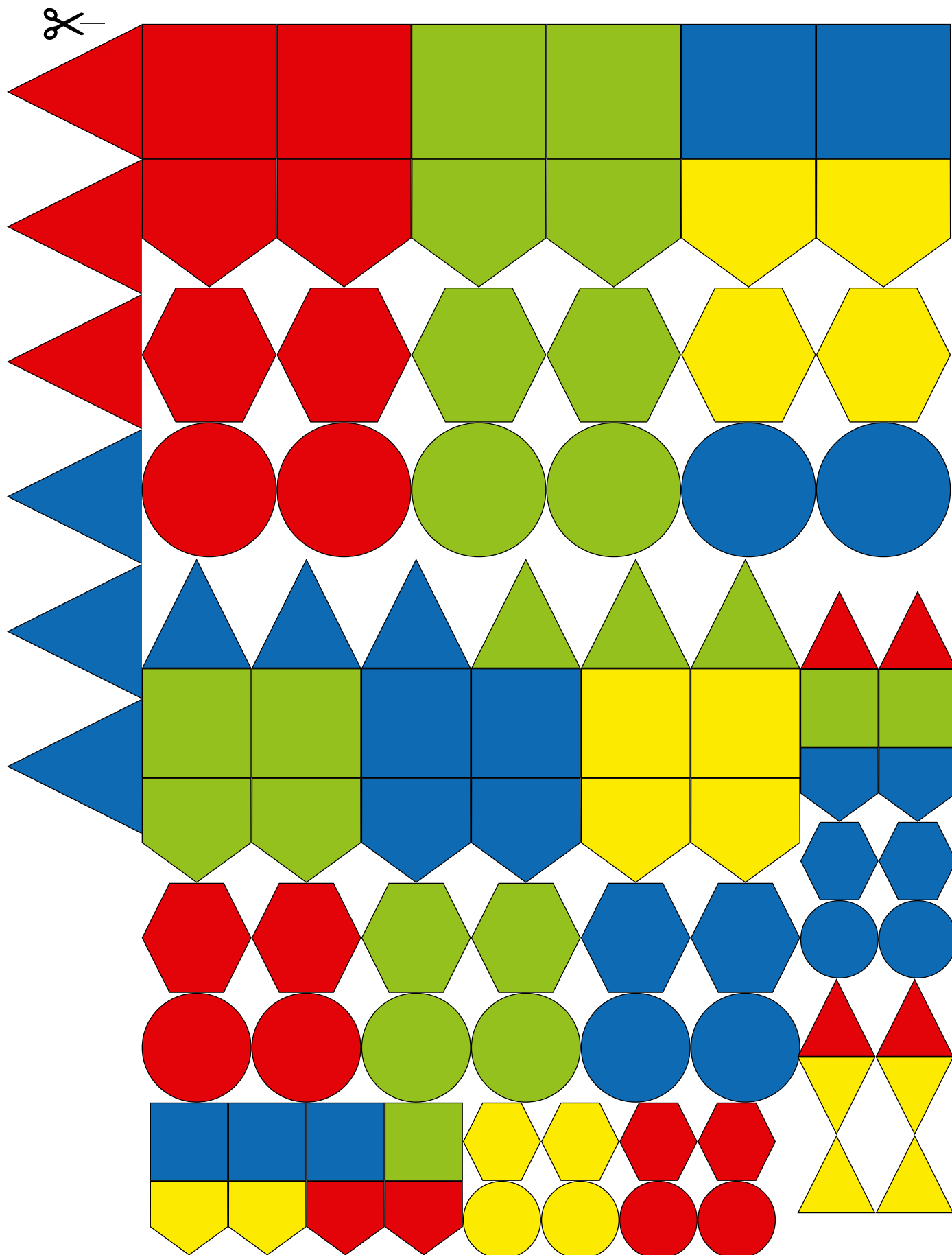
VAKAR BIJA	ŠODIEN IR	RĪT BŪS
PIRMDIENA	TREŠDIENA	CETURTDIENA
OTRDIENA	PIEKTDIENA	SESTDIENA
SVĒTDIENA	DARBA DIENA	BRĪVDIENA

IZDALES MATERIĀLS „VEIDO FIGŪRU VIRKNI!”

IZDALES MATERIĀLS „VEIDO FIGŪRU VIRKNI!”

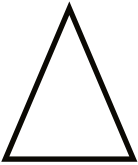
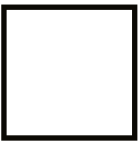
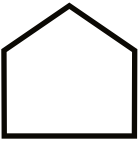
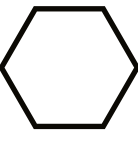
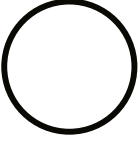

IZDALES MATERIĀLS „VEIDO FIGŪRU VIRKNI!”

DARBA LAPA „RAKSTURO FIGŪRAS!”

1. Vēro figūras! Nosaki virsotņu un malu skaitu! Raksti tabulā!

Figūra	Virsotņu skaits	Malu skaits	Nosaukums
			
			
			
			
			

2. Lasi figūru nosaukumus! Raksti 1. uzdevuma tabulā dotajai figūrai atbilstošu nosaukumu!

riņķis, piecstūris, trijstūris, četrstūris, sešstūris

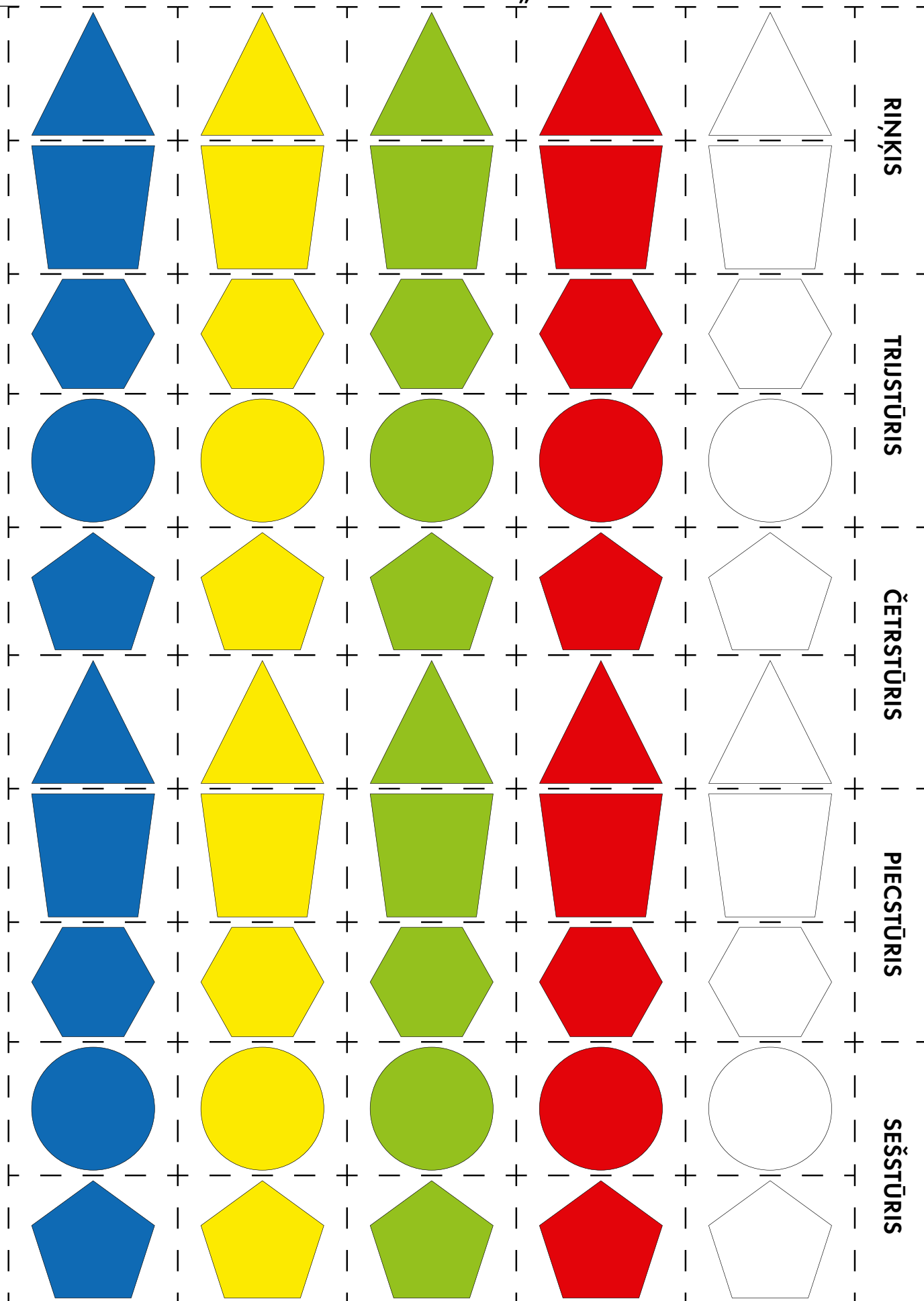
3. Strādāji pāri! Jautāji un atbildi par 1. uzdevuma figūrām! Izmantoji dotos jautājumus!

Kas tas ir?

Cik figūrai ir virsotņu?

Cik figūrai ir malu?

IZDALES MATERIĀLS SPĒLEI „GRUPĒ FIGŪRAS!”

DARBA LAPA „GATAVOSIM SVIESTMAIZES!”

1. Strādājiņiet pāri! Saskaitiet tomātu šķēles! Rakstiet!

2. Strādājiņiet pāri! Pārrunājiņiet, kā dažādi sadalīsiņiet tomātu šķēles divām sviestmaizēm! Izmantojiņiet teikumu paraugus! Zīmējiņiet!

A. Mums kopā ir ... tomātu šķēles. Es uz savas sviestmaizes uzlikšu ... šķēles.

B. Tu uzliki ... šķēles, tātad man palika ... šķēles.

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

3. Strādājiņiet pāri! Blakus 2. uzdevuma zīmējumiem rakstiet atbilstošo vienādību!

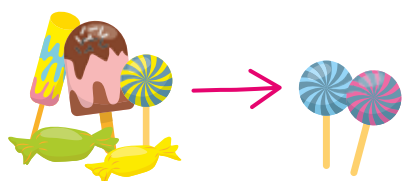
DARBA LAPA „KĀ PIERAKSTĪT ŠO UZDEVUMU?”

1. Vēro attēlus! Attēloto darbību pieraksti matemātiski! Risini!

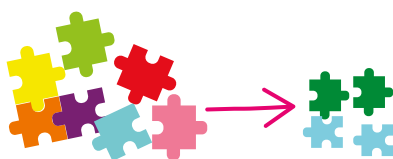
--	--	--	--	--

←
pielikt

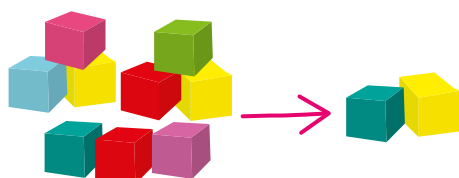

--	--	--	--	--

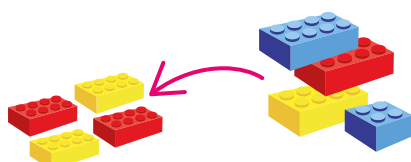
→
atņemt

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

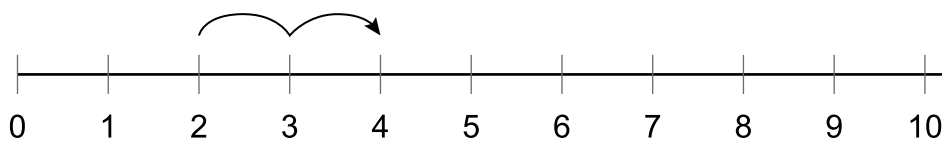
2. Strādāji pāri! Viens otram lasiet izteiksmes! Izmantojiet teikumu paraugus!

Pie ... pieskaita (pieliek) Kopā ir

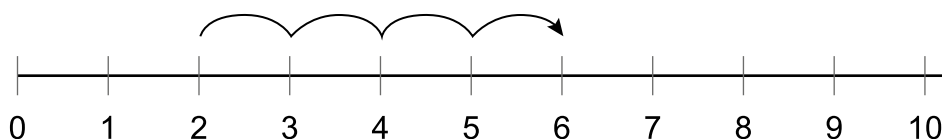
No ... atņem (noņem) Paliek

DARBA LAPA „KĀ PIERAKSTĪT ŠO UZDEVUMU?”

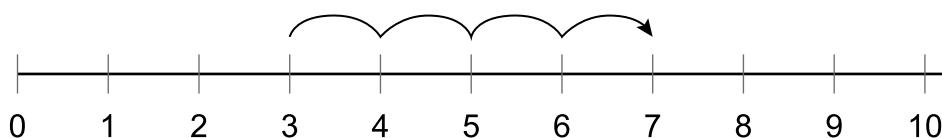
3. Vēro darbību uz skaitļu stara! Attēloto darbību pieraksti matemātiski! Risini!

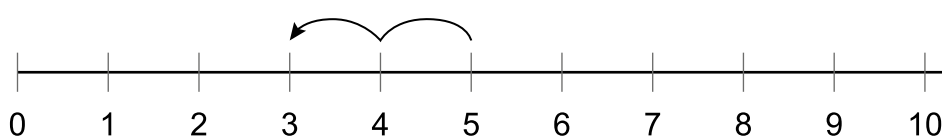
--	--	--	--	--	--

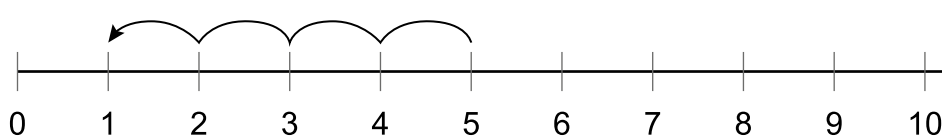
--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

4. Strādāji pāri! Viens otram lasiet izteiksmes! Izmantojiet teikumu paraugus!

Pie ... pieskaita Kopā ir

No ... atņem Paliek

DARBA LAPA „PIERAKSTI UN RISINI!”

$2 + 3 = 5$	2 plus 3 ir vienāds ar 5 ... plus ... ir vienāds ar ...
$6 - 2 = 4$	6 mīnus 2 ir vienāds ar 4 ... mīnus ... ir vienāds ar ...

1. Strādājiēt pāri! Lasiet izteiksmes! Klausieties un pierakstiet izteiksmes!

Skolēns A																	
Lasī!									Klausies un pieraksti!								
4	+	3															
8	-	3															
7	-	5															
1	+	8															
4	-	3															
9	+	1															
2	+	3															
10	-	5															
6	+	3															

2. Risini visas 1. uzdevuma izteiksmes!
3. Strādājiēt pāri! Salīdziniet rezultātus!

DARBA LAPA „PIERAKSTI UN RISINI!”

$2 + 3 = 5$	2 plus 3 ir vienāds ar 5 ... plus ... ir vienāds ar ...
$6 - 2 = 4$	6 mīnus 2 ir vienāds ar 4 ... mīnus ... ir vienāds ar ...

1. Strādāji pāri! Lasiet izteiksmes! Klausieties un pierakstiet izteiksmes!

Skolēns B															
Klausies un pieraksti!										Lasi!					
										5	+	2			
										9	-	4			
										5	+	4			
										8	-	1			
										5	-	4			
										7	+	2			
										6	-	3			
										3	+	5			
										10	-	2			

2. Risini visas 1. uzdevuma izteiksmes!**3. Strādāji pāri! Salīdziniet rezultātus!**

DARBA LAPA „PATIESA VAI APLAMA VIENĀDĪBA?”

$2 + 3 = 5$	2 plus 3 ir vienāds ar 5 ... plus ... ir vienāds ar ...
$6 - 2 = 4$	6 mīnus 2 ir vienāds ar 4 ... mīnus ... ir vienāds ar ...

1. Strādāji pāri! Lasiet viens otram vienādības! Novērtējiet, vai vienādības ir patiesas vai aplamas! Atzīmējiet ar x!

Vienādība	Patiesa	Aplama
$5 + 5 = 10$	x	
$10 - 4 = 6$		
$1 + 4 = 6$		
$6 + 4 = 10$		
$3 + 7 = 9$		

Vienādība	Patiesa	Aplama
$10 - 5 = 7$		x
$6 - 3 = 3$		
$5 + 4 = 6$		
$4 - 1 = 3$		
$9 - 4 = 6$		

2. Vienādībām pazudušas darbību zīmes. Atjauno tās! Raksti!

9		3	=	6				6		4	=	2			1	0		5	=	5	
4		4	=	8				5		1	=	6			7		7	=	0		
3		7	=	1	0			8		6	=	2			5		5	=	1	0	
2		5	=	7				5		5	=	0			3		3	=	6		

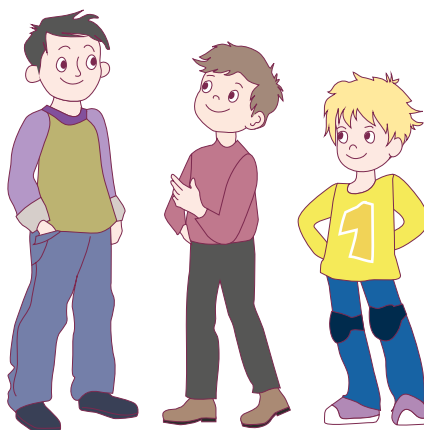
3. Strādāji pāri! Lasiet viens otram vienādības! Izmantojiet atgādni!

ATGĀDNE „PRETSTATI. SALĪDZINĀŠANA”

īss

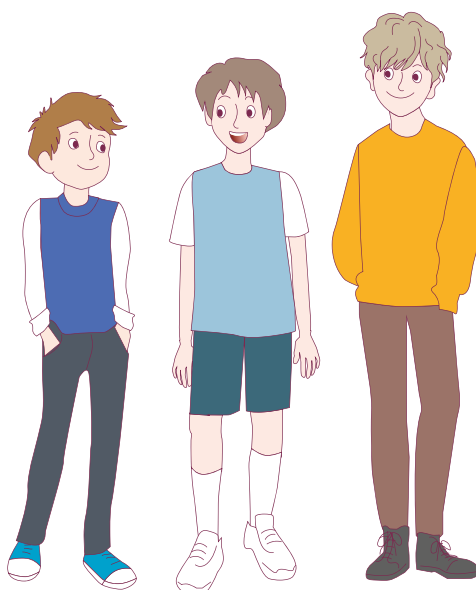
garš

īss

īsāks

visīsākais

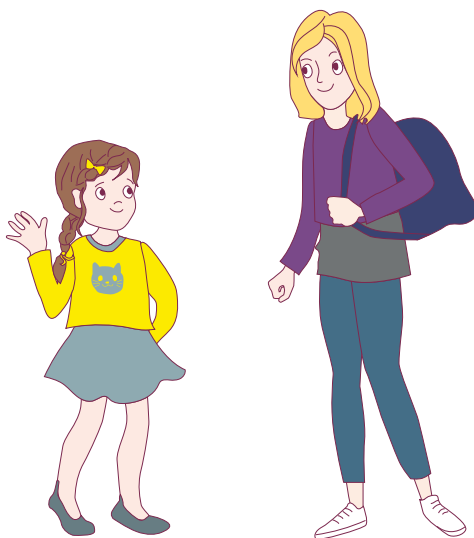

garš

garāks

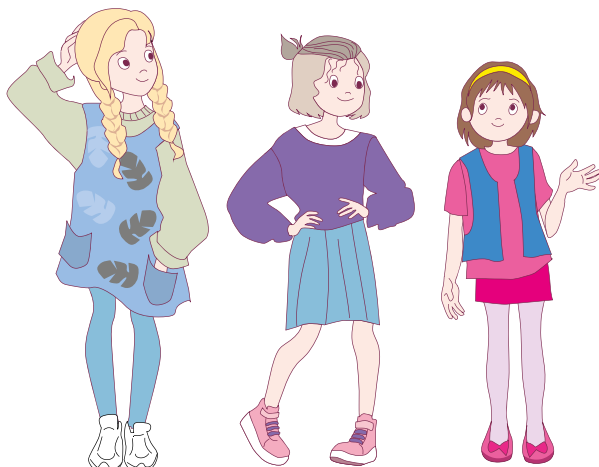
visgarākais

ATGĀDNE „PRETSTATI. SALĪDZINĀŠANA”

īsa

gara

īsa

īsāka

visīsākā

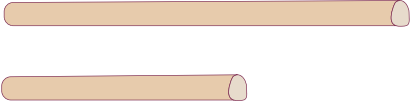
gara

garāka

visgarākā

DARBA LAPA „GARUMU SALĪDZINĀŠANA”

1. Savieno attēlu ar atbilstošo vārdu!

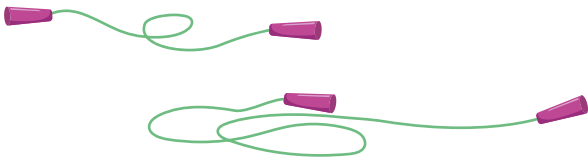
īsa

gara

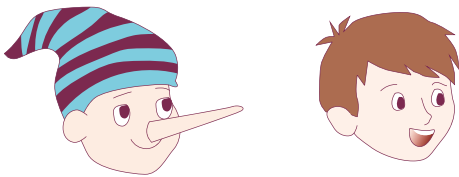
īss

garš

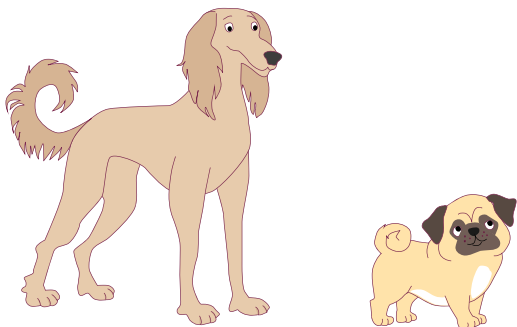
īsa

gara

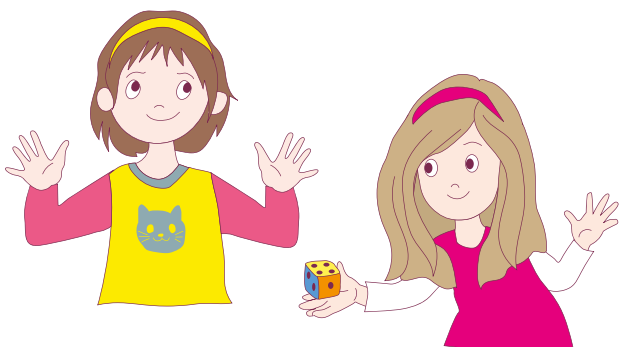
īss

garš

īsa

gara

īsi

gari

2. Strādājiņiet pāri! Salīdziniet 1. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „GARUMU SALĪDZINĀŠANA”

3. Lasi jautājumu! Vēro attēlus! Apvelc atbilstošo attēlu!

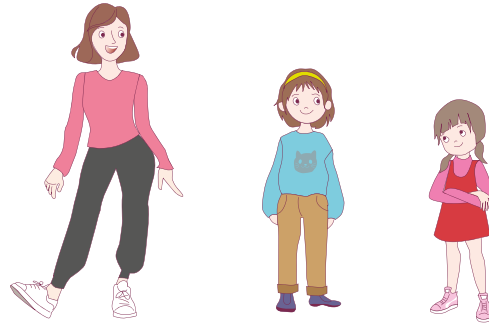
1. Kura ir īsākā aukla?

2. Kurš ir garākais koks?

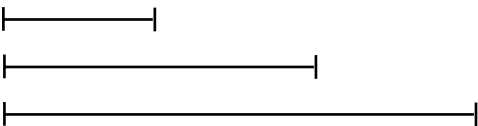
3. Kura ir garākā meitene?

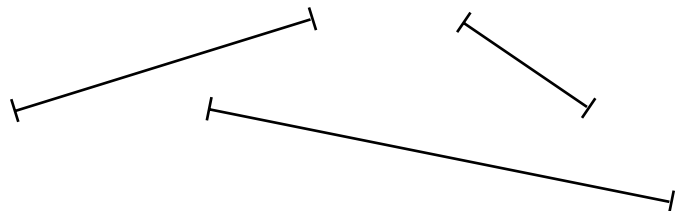
4. Kura ir garākā ota?

5. Kurš ir īsākais nogrieznis?

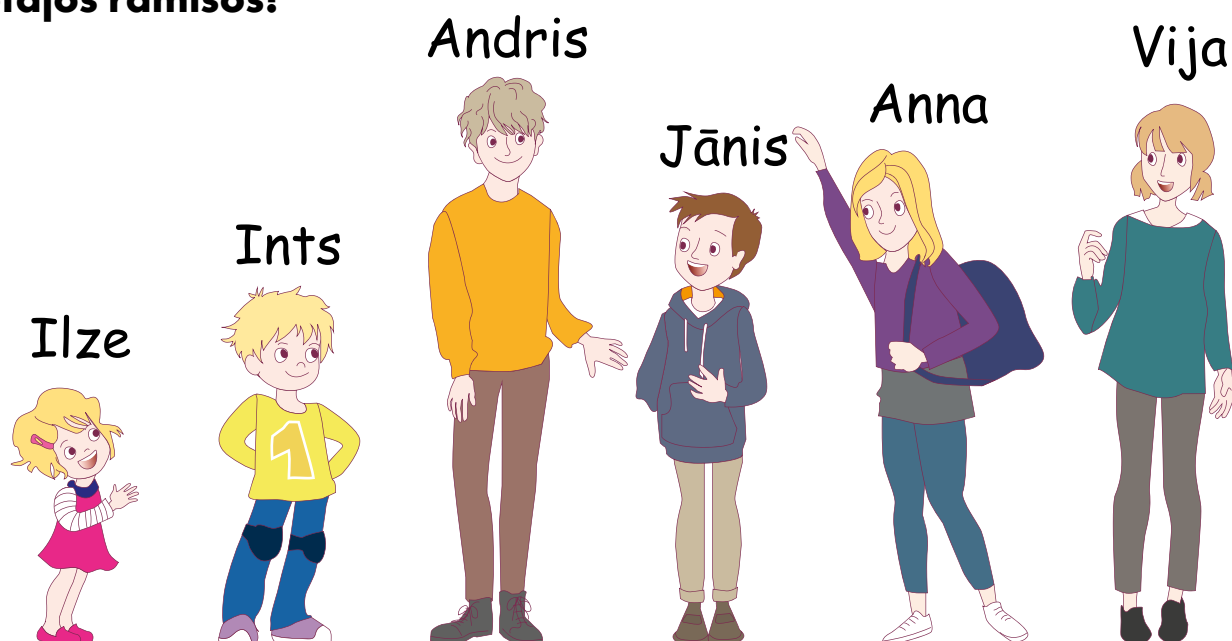
6. Kurš ir garākais nogrieznis?

4. Strādājiet pāri! Salīdziniet 3. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „GARUMU SALĪDZINĀŠANA”

5. Vēro attēlu! Kārto bērnus pēc garuma! Raksti bērnu vārdus dotajos rāmīšos!

--	--	--	--	--	--

visīsākais

visgarākais

6. Turpini teikumus par 5. uzdevumu!

Visīsākā meitene ir _____.

Visgarākā meitene ir _____.

Visgarākais zēns ir _____.

Visīsākais zēns ir _____.

Par Intu garāks ir _____.

Par Annu īsāka ir _____.

7. Strādāji pāri! Jautāji un atbildi par 6. uzdevuma teikumiem!

Piemērs

A. Kura ir visīsākā meitene?

B. Visīsākā meitene ir

B. Kurš ir ...?

A.

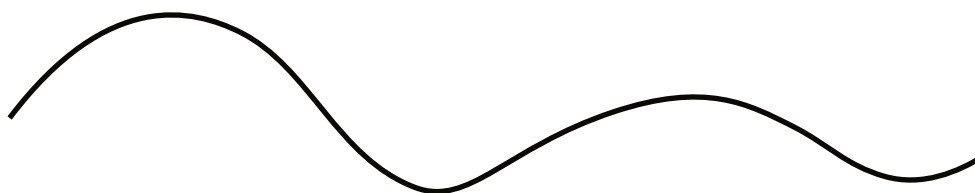
ATGĀDNE „LĪNIJU VEIDI”

taisna līnija

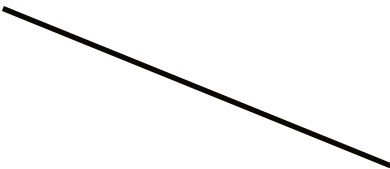
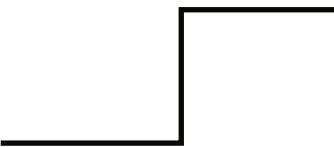
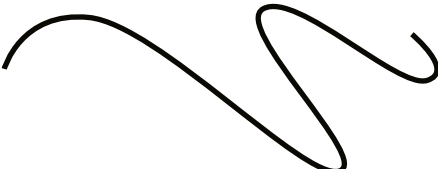
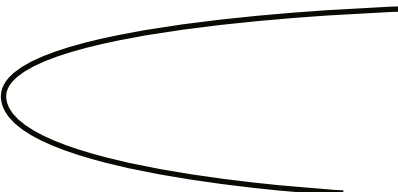
lauzta līnija

liekta līnija

DARBA LAPA „NOSAKI LĪNIJU VEIDU!”

1. Vēro attēlus! Lodziņā ar x atzīmē atbilstošo līnijas veidu!

1. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija	2. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija
3. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija	4. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija
5. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija	6. ☐ taisna līnija ☐ liekta līnija ☐ lauza līnija

2. Strādājiņiet pāri! Jautājiņiet un atbildiņiet par 1. uzdevumu!

Piemērs

A. Kāda līnija ir pirmajā attēlā?**B.** Pirmajā attēlā ir

DARBA LAPA „RAKSTI UN NOSAUC!”

1. Lasi un raksti skaitļus!

d. – desmiti, v. – vieni

3 d. un 5 v. =

6 d. un 8 v. =

4 d. un 1 v. =

5 v. =

9 d. un 2 v. =

3 d. =

5 d. un 9 v. =

8 d. un 1 v. =

1 d. =

7 v. =

7 d. un 3 v. =

8 d. un 8 v. =

2 d. un 4 v. =

10 d. =

2. Strādājiet pāri – viens no pāra sauc desmitu un vienu vai tikai desmitu, vai tikai vienu skaitu, otrs sauc skaitli un nosaka, vai tas ir viencipara vai divciparu skaitlis.

Piemērs

A. Trīs desmiti un pieci vieni.**B.** Trīsdesmit pieci – divciparu skaitlis.

DARBA LAPA „VEIDO SIMTA KVADRĀTU!”

1. Raksti trūkstošos skaitļus!

1	2		4	5	6		8	9	10
11	12		14	15	16	17	18		20
21	22	23	24		26		28	29	
		33		35	36		38		40
41	42		44		46		48	49	
51		53		55		57	58		60
	62		64		66	67	68	69	70
71		73	74	75		77	78		80
81	82	83	84		86		88	89	90
	92	93		95	96	97		99	100

2. Strādāji pāri! Pārmaiņus viens otram lasiet pa vienai rindai
1. uzdevuma skaitļus!

3. Raksti trūkstošos skaitļus! Izmanto simta kvadrātu!

	35	
	21	

	16	
	63	

	52	
	29	

DARBA LAPA „SALĪDZINI SKAITĻUS!”

1. Salīdzini! Ieraksti zīmes $>$, $<$ vai $=$!

A	B
$35 > 32$	$23 < 28$
$64 \square 46$	$37 \square 37$
$76 \square 76$	$17 \square 57$
$49 \square 94$	$84 \square 48$
$26 \square 56$	$89 \square 98$
$19 \square 29$	$74 \square 94$
$60 \square 16$	$30 \square 13$
$25 \square 5$	$69 \square 96$
$6 \square 46$	$7 \square 27$

2. Strādājiņiet pāri! Lasiet viens otram vienādības un nevienādības!

Piemērs

A. 35 ir lielāks nekā 32.**B.** 23 ir mazāks nekā 28.

DARBA LAPA „VĒRĪGAIS MEDNIEKS”

1. Vēro skaitļu virknes! Raksti trūkstošos skaitļus! Nosaki, vai skaitļi virknē ir sakārtoti augošā (A) vai dilstošā (D) secībā!

Nr. p. k.	Skaitļu virkne	Augoša vai dilstoša secība
	1, 2, __, 4, 5, __, 7, 8, __	A
	20, 19, 18, __, 16, __, 14, __, 12	D
	99, 98, 97, __, 95, __, 93, __, 91	
	9, 10, 11, __, 13, __, 15, __, 17	
	47, 48, __, 50, 51, __, 53, 54, __	
	__, 29, __, 31, __, 33, 34, 35, __	
	83, 82, 81, __, __, __, 77, __	
	37, 38, __, __, __, 42, __, __	
	90, 80, 70, __, __, __, __, __	
	21, __, 41, __, 61, 71, __, 91	

2. Strādāji pāri! Pārmaiņus lasiet viens otram 1. uzdevuma skaitļu virknes! Norādiet, vai skaitļi sakārtoti augošā vai dilstošā secībā!

Piemērs

A. Viens, divi, trīs, četri, pieci, seši, septiņi, astoņi, deviņi.
Skaitļi ir sakārtoti **augošā secībā**.

B. Divdesmit, deviņpadsmit, astoņpadsmit,
Skaitļi ir sakārtoti **dilstošā secībā**.

DARBA LAPA „MĒRI NOGRIEŽŅUS!”

1. Mēri nogriežņa garumu! Raksti tā garumu centimetros! Pārveido decimetros un centimetros!

 $16\text{ cm} = 1\text{ dm } 6\text{ cm}$

2. Strādājiet pāri! Jautājiet un atbildiet par 1. uzdevuma nogriežņu garumu!

Piemērs

- A.** Cik garš tev ir pirmais nogrieznis?
- B.** Pirmais nogrieznis ir vienu decimetru un sešus centimetrus garš.
- B.** Cik garš tev ir otrais nogrieznis?

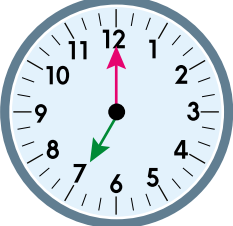
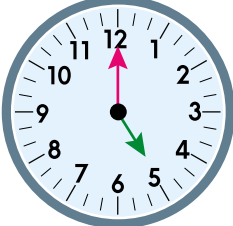
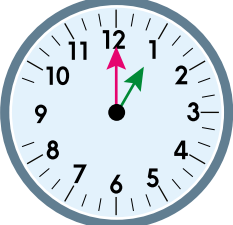
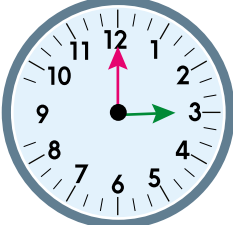
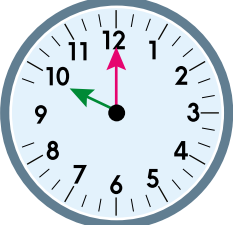
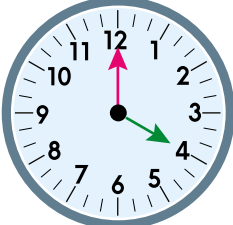
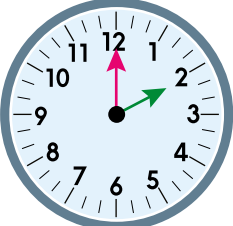
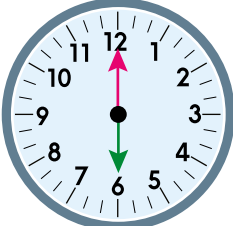
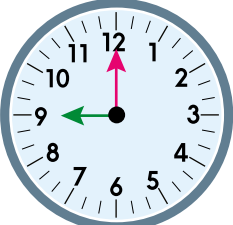
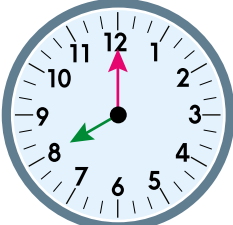
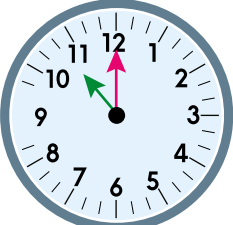
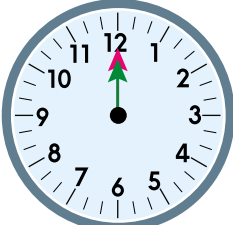
DARBA LAPA „CIK RĀDA PULKSTENIS?”

Strādājiņiet pāri! Pamīšus ļautājiņiet un atbildiņiet viens otram!

Piemērs

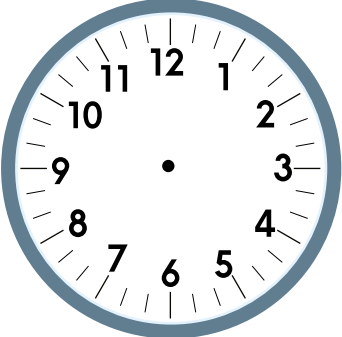
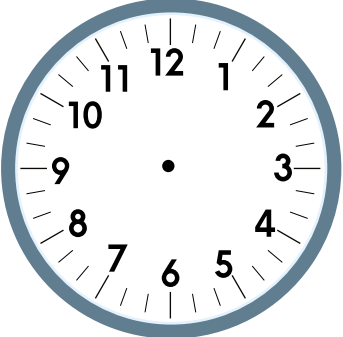
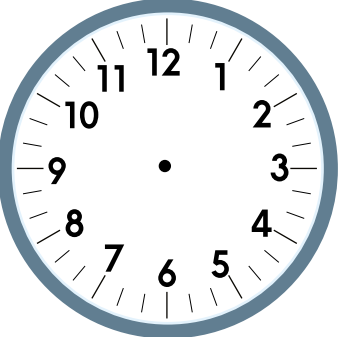
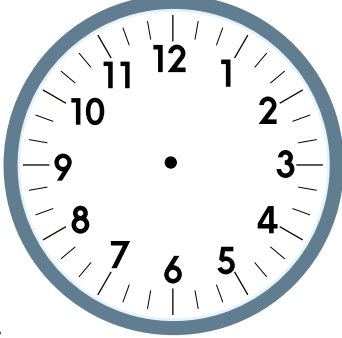
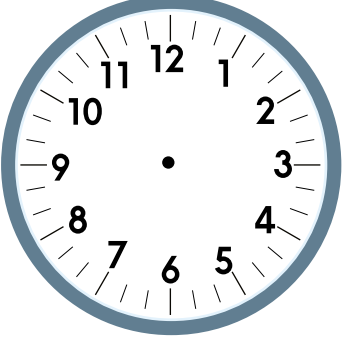
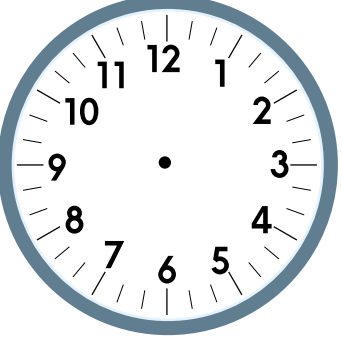
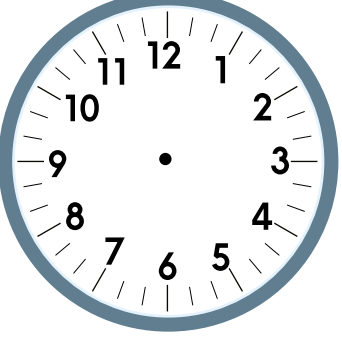
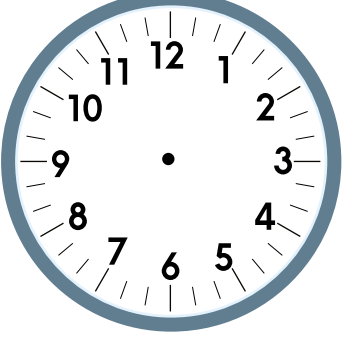
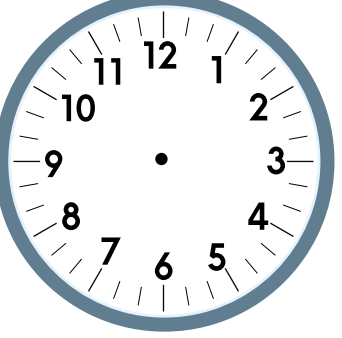
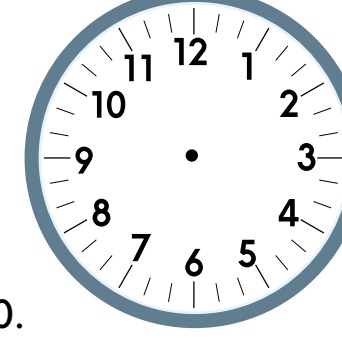
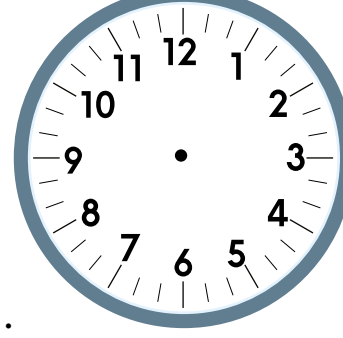
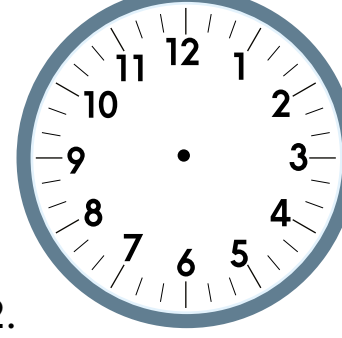
A. Cik rāda pirmais pulkstenis? / Cik ir pulkstenis?

B. Pirmais pulkstenis rāda pieci. / Pulkstenis ir pieci.

A	B
	
	
	
	
	
	

DARBA LAPA „PULKSTENIS IR ...”

1. Klausies! Pulksteņa ciparnīcā iezīmē laika rādītājus!

1. 	2. 	3.
4. 	5. 	6.
7. 	8. 	9.
10. 	11. 	12.

2. Strādājiņiet pāri! Salīdziniet 1. uzdevumā ciparnīcā iezīmētos rādītājus!

IZDALES MATERIĀLS „GADA MĒNEŠI UN GADALAIKI”

1.	janvāris
2.	februāris
3.	marts
4.	aprīlis
5.	maijs
6.	jūnijs
7.	jūlijs
8.	augusts
9.	septembris
10.	oktobris
11.	novembris
12.	decembris

ziema	pavasaris	vasara	rudens
-------	-----------	--------	--------

DARBA LAPA „PIERAKSTI UN RISINI!”

1. Strādājiņiet pāri! Klausieties un pierakstiet izteiksmes!

Skolēns A																	
14	+	3															
18	+	1															
17	+	2															
11	+	8															

Skolēns A																	
14	+	1															
12	+	2															
11	+	3															
13	+	5															

2. Iepazīstieties ar piemēru! Risiniet 1. uzdevuma izteiksmes dotajā rūtiņā tīklā! Viens otram skaidrojiet risinājuma gaitu!

Piemērs

$$\begin{array}{l}
 16 + 3 = 10 + 6 + 3 = 10 + 9 = 19 \\
 \swarrow \searrow \\
 10 \quad 6
 \end{array}$$

Skaitlī 16 ir viens pilns desmits un seši atsevišķi vieni. Saskaita vienus: 6 plus 3 ir 9. Pie desmit pieskaita 9. Summa ir 19.

DARBA LAPA „PIERAKSTI UN RISINI!”

1. Strādājiet pāri! Klausieties un pierakstiet izteiksmes!

Skolēns B																	
16	+	2															
11	+	2															
14	+	4															
13	+	6															

Skolēns B

17	+	1															
15	+	2															
14	+	5															
13	+	5															

2. Iepazīstieties ar piemēru! Risiniet 1. uzdevuma izteiksmes dotajā rūtiņā tīklā! Viens otram skaidrojiet risinājuma gaitu!

Piemērs

$$\begin{array}{l} 16 \\ \swarrow \searrow \\ 10 \quad 6 \end{array} + 3 = 10 + \underline{6} + 3 = 10 + \underline{9} = 19$$

Skaitlī 16 ir viens pilns desmits un seši atsevišķi vieni. Saskaita vienus: 6 plus 3 ir 9. Pie desmit pieskaita 9. Summa ir 19.

IZDALES MATERIĀLS „PIESKAITĪT VAI ATŅEMT?”

✂		
	Pieskaita (+)	Atņem (-)
	ielika	izņēma
	pielika	paņēma
	atbrauca	aizbrauca
	ienāca	izgāja
	atlidoja	aizlidoja
	pienāca klāt	aizgāja prom
	pielēca klāt	aizlēca prom
	iekāpa	izkāpa
	par tik vairāk	par tik mazāk

IZDALES MATERIĀLS „SITUĀCIJU UZDEVUMI”

Pieskaita (+)	Atņem (-)
Penāli bija 12 krāsainie zīmuļi. Jānis 4 zīmuļus izņēma .	Klases telpā atradās 16 skolēni. Viņiem pienāca klāt vēl 3 skolēni no citas klases.
Ilzei penāli bija 10 zīmuļi. Viņa ielika vēl 6 zīmuļus.	Deju mēģinājumā bija 16 skolēni. Pēc mēģinājuma 6 skolēni nolēma nedejot un aizgāja prom .
Lotei uz galda bija 8 klucīši. Viņa pielika vēl 4 klucīšus klāt.	Autobusā bija 15 skolēni. Pieturā iekāpa vēl 3 skolēni.
Annai uz galda bija 16 burtnīcas. Gita paņēma 4 burtnīcas sev.	Autobusā brauca 15 skolēni. Pieturā izkāpa 6 skolēni.
Pie skolas stāvēja 12 skolēni. Ar autobusu atbrauca vēl 8 skolēni.	1.a klasē mācās 20 skolēni. 1.b klasē mācās par 2 skolēniem vairāk .
Pieturā stāvēja 19 skolēni. 7 skolēni aizbrauca ar autobusu.	1.a klasē mācās 20 skolēni. 1.c klasē mācās par 1 skolēnu mazāk .
Starpbrīdī klasē bija 14 skolēni. Noskanēja zvans, un klasē ienāca vēl 6 skolēni.	Pie barotavas tupēja 13 zvirbuļi. Atlidoja vēl 4 zvirbuļi.
Zālē sportoja 15 skolēni. Izgāja 3 skolēni.	Krūmā tupēja 17 zvirbuļi. Atskanēja troksnis, un 6 zvirbuļi aizlidoja .

DARBA LAPA „IZMĒRI UN UZZĪMĒ!”

1. Izmēri pildspalvas garumu! Mērījumu ieraksti rāmītī!

cm

- Uzzīmē tikpat garu nogriezni!

2. Izmēri zīmuļa garumu! Mērījumu ieraksti rāmītī!

cm

- Uzzīmē par 2 cm garāku nogriezni!
- Aprēķini uzzīmētā nogriežņa garumu!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Izmēri otas garumu! Mērījumu ieraksti rāmītī!

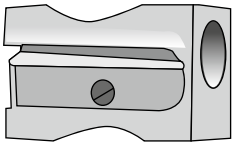

cm

- Uzzīmē par 4 cm īsāku nogriezni!
- Aprēķini uzzīmētā nogriežņa garumu!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

DARBA LAPA „IZMĒRI UN UZZĪMĒ!”

4. Izmēri zīmuļu asināmā garumu! Mērījumu ieraksti rāmītī!

- **Uzzīmē tikpat garu nogriezni!**

5. Salīdzini uzzīmēto nogriežņu garumus! Atbilde uz jautājumiem! Raksti!

- Cik garš ir pirmais nogrieznis?

Pirmais nogrieznis ir _____ cm garš.

- Cik garš ir otrais nogrieznis?

Otrais _____ .

- Cik garš ir trešais nogrieznis?

Trešais _____ .

- Cik garš ir ceturtais nogrieznis?

Ceturtais _____ .

- Kurš ir garākais nogrieznis?

Garākais nogrieznis ir _____ (pirmais / otrais / trešais / ceturtais).

- Kurš ir īsākais nogrieznis?

_____ .

- Kuri nogriežņi ir vienāda garuma?

Vienāda garuma nogriežņi ir _____ un _____
(pirmais / otrais / trešais / ceturtais).

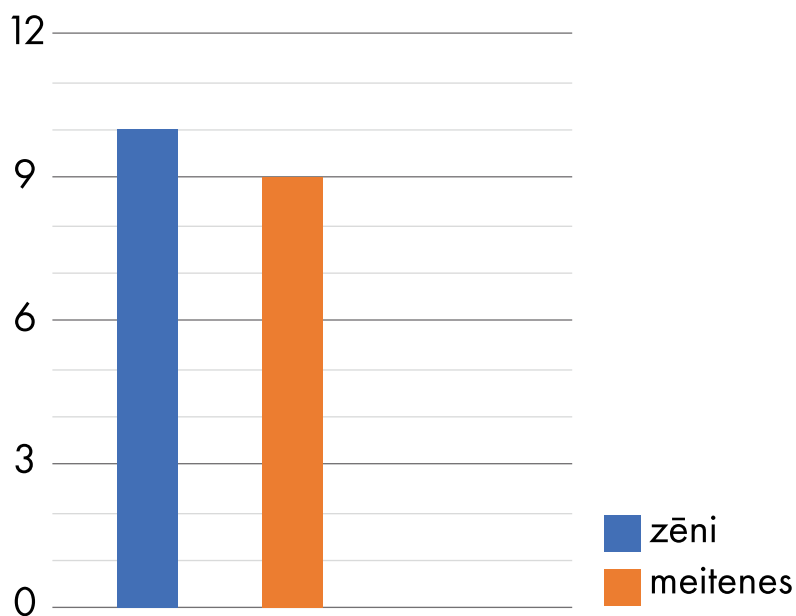
- Aprēķini, par cik cm garākais nogrieznis ir garāks nekā īsākais nogrieznis!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

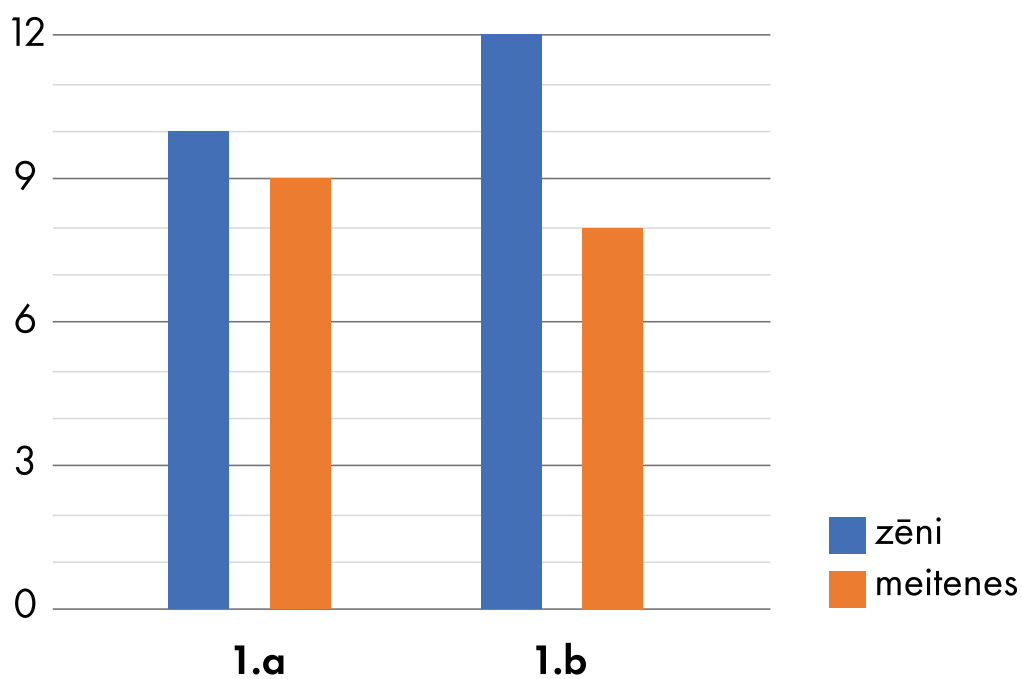
6. Strādāji pāri! Salīdziniet atbildes!

IZDALES MATERIĀLS „DIAGRAMMAS”

1.a klases skolēni

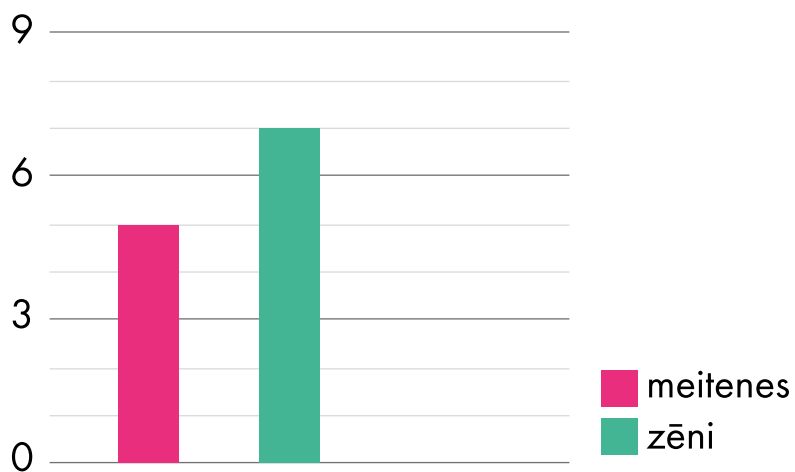

1. klašu skolēni

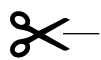

IZDALES MATERIĀLS „DIAGRAMMAS”

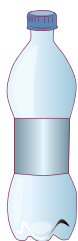
Dambretes pulciņa dalībnieki

IZDALES MATERIĀLS „KĀ SAMAKSĀT PAR PIRKUMU?”

IZDALES MATERIĀLS „PAZUDUŠAIS PIRKUMS”

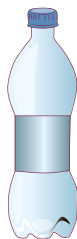
Pirkuma čeks
Dzeramais ūdens
0,35 x 1 gab.
Ābolu-kanēļa maizīte
0,35 x 1 gab.

Kopā: **0,70** EUR

Pirkuma čeks
Dzēriens
0,50 x 1 gab.
Kanēļmaizīte
0,46 x 1 gab.

Kopā: **0,96** EUR

Pirkuma čeks
Kruasāns
0,69 x 1 gab.
Dzeramais ūdens
0,35 x 1 gab.

Kopā: **1,04** EUR

Pirkuma čeks
Virtulis
0,59 x 1 gab.
Ābolu sula
0,30 x 1 gab.

Kopā: **0,89** EUR

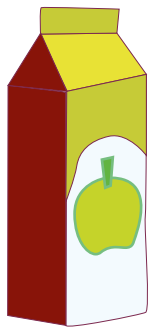

Pirkuma čeks
Augļu batoniņš
1,00 x 1 gab.
Sāļais kļiņģerītis
0,39 x 1 gab.

Kopā: **1,39** EUR

IZDALES MATERIĀLS „PAZUDUŠAIS PIRKUMS”

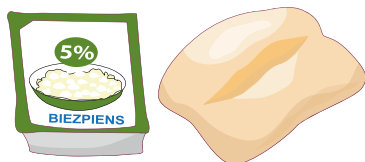
Pirkuma čeks
Ābolu sula, 1 l
1,00 x 2 gab.
Kopā: **2,00** EUR

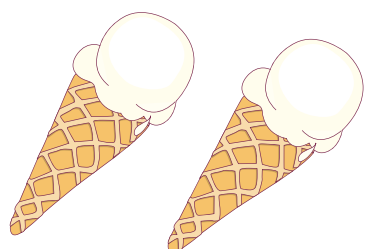
Pirkuma čeks
Biezpiena sieriņš
0,30 x 3 gab.
Kopā: **0,90** EUR

Pirkuma čeks
Saldējums
0,59 x 1 gab.
Biezpiena sieriņš
0,30 x 1 gab.
Kopā: **0,89** EUR

Pirkuma čeks
Pilnpiena biezpiens
0,45 x 1 gab.
Rudzu maize
0,29 x 1 gab.
Kopā: **0,74** EUR

Pirkuma čeks
Vanīlas saldējums
konusā
1,00 x 2 gab.
Kopā: **2,00** EUR

IZDALES MATERIĀLS „KĀDĀS MĒRVIENTĪBĀS MANI MĒRA?”

kilograms

kg

litrs

l

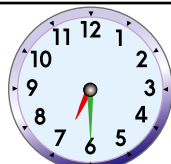
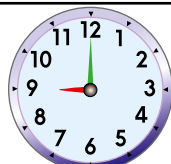
stunda

h

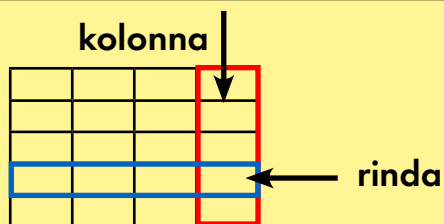
minūte

min

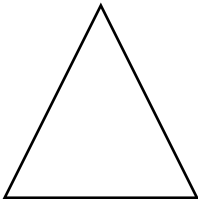
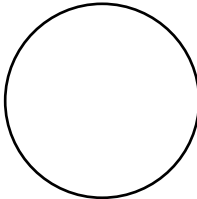
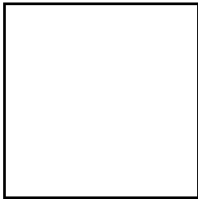
IZDALES MATERIĀLS „MINCES DIENAS REŽĪMS”

	Cikos Mince ceļas? Mince ceļas pulksten ____ .	7.00	
	Cikos Mince brokasto? Mince brokasto pulksten ____ .	7.30	
	Cikos Mince dodas uz skolu? Mince dodas uz skolu pulksten ____ .	8.00	
	Cikos Mincei sākas mācību stundas? Mincei mācību stundas sākas ____ .	8.30	
	Cikos Mince dodas mājās? Mince dodas mājās pulksten ____ .	14.00	
	Cikos Mince ēd launagu? Mince launagu ēd pulksten ____ .	15.30	
	Cikos Mince spēlējas? Mince spēlējas pulksten ____ .	17.00	
	Cikos Mince pilda mājasdarbus? Mince pilda mājasdarbus pulksten ____ .	18.00	
	Cikos Mince vakariņo? Mince vakariņo pulksten ____ .	18.30	
	Cikos Mince gatavojas nakts mieram? Mince gatavojas nakts mieram pulksten ____ .	20.00	
	Cikos Mince iet gulēt? Mince iet gulēt pulksten ____ .	21.00	

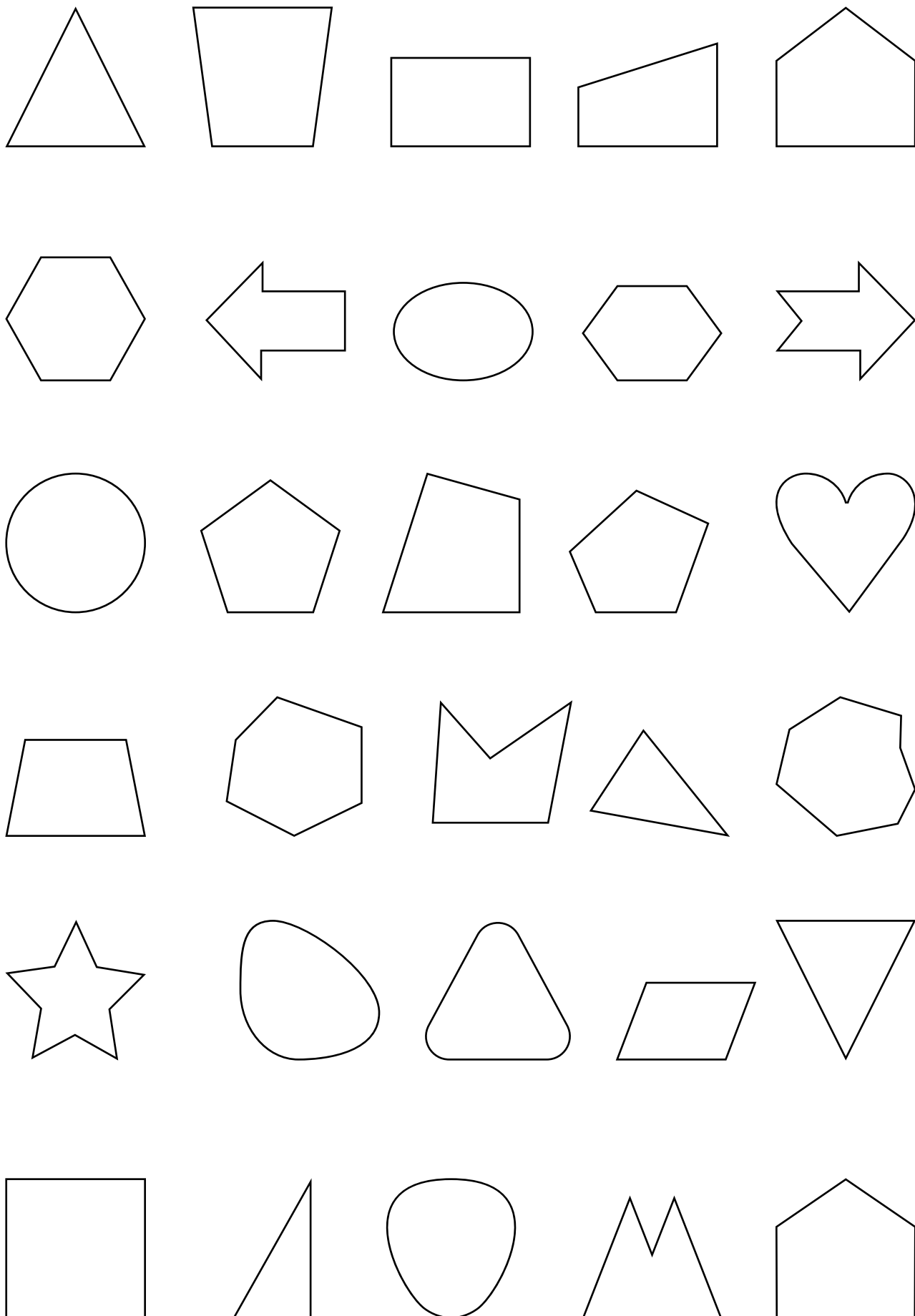
DARBA LAPA „FIGŪRU KOPĪGĀS UN ATŠKIRĪGĀS ĪPAŠĪBAS”

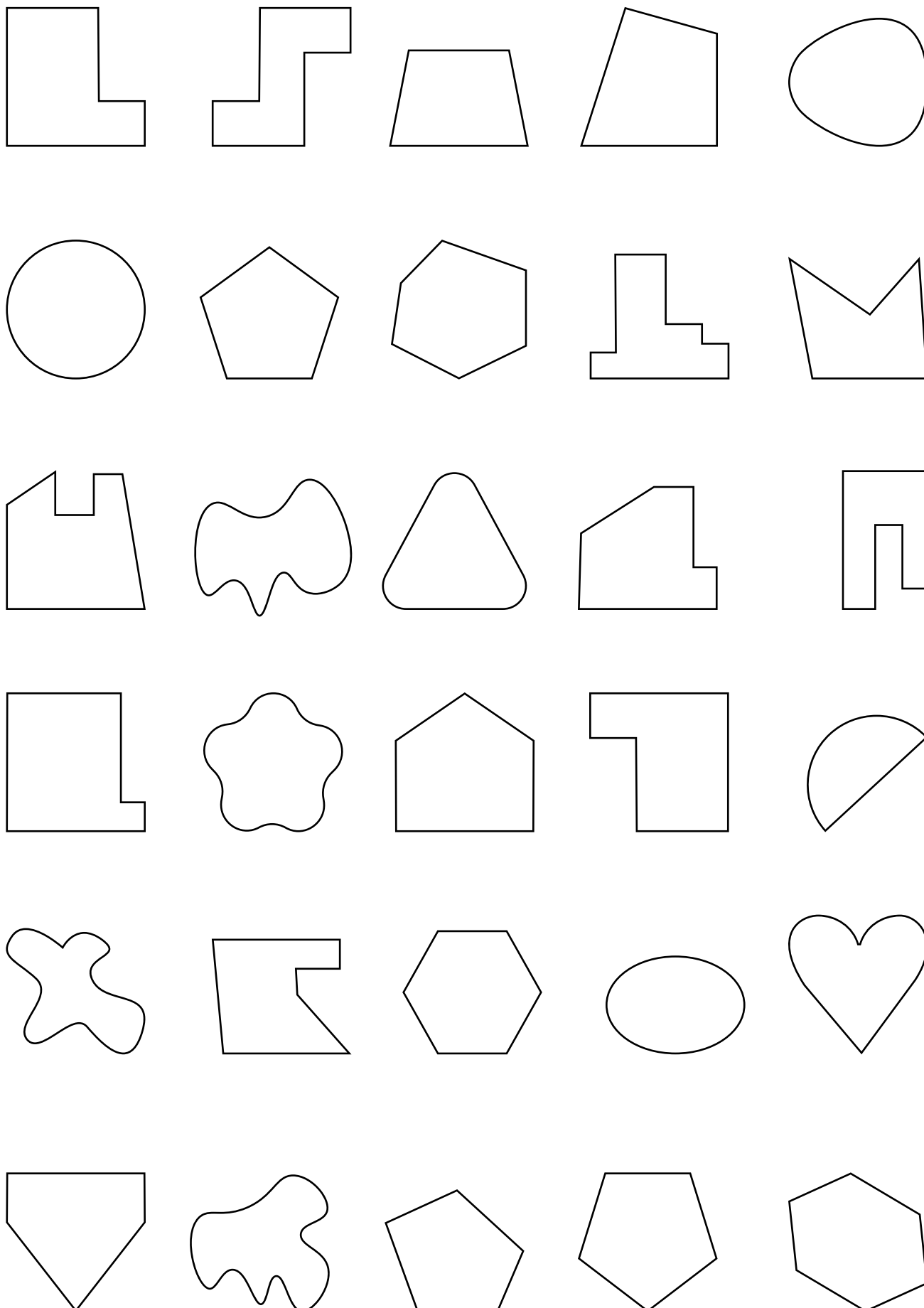
1. Grupē figūras tabulā atbilstoši krāsai un formai!

			
sarkans			
zils			
zaļš			

IZDALES MATERIĀLS „SIMETRISKAS UN NESIMETRISKAS FIGŪRAS”

IZDALES MATERIĀLS „SIMETRISKAS UN NESIMETRISKAS FIGŪRAS”

IZDALES MATERIĀLS „ĢRAFISKIE DIKTĀTI”

